

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Державної служби
статистики

_____ Арсен МАКАРЧУК

_____ 2026 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ
щодо показників форми № 2-сг (одноразова)
"Інтегроване обстеження фізичних осіб-підприємців, які здійснюють
сільськогосподарську діяльність"
державного статистичного спостереження "Інтегрована статистика
сільськогосподарських (аграрних) господарств"

I. Загальні положення

1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо показників форми № 2-сг (одноразова) "Інтегроване обстеження фізичних осіб-підприємців, які здійснюють сільськогосподарську діяльність" (далі – форма) державного статистичного спостереження "Інтегрована статистика сільськогосподарських (аграрних) господарств".

2. Показники форми характеризують сільськогосподарську діяльність фізичної особи-підприємця та вміщують інформацію в цілому щодо сільськогосподарського (аграрного) господарства, яке є технічно й економічно самостійною одиницею, перебуває під єдиним управлінням фізичної особи-підприємця та характеризується спільним використанням робочої сили й засобів виробництва, зокрема земельних ділянок, будівель, машин і обладнання. Дані охоплюють усі виробничі ресурси й діяльність такого господарства незалежно від кількості та місця розташування земельних ділянок, виробничих приміщень та інших засобів виробництва, якщо вони перебувають під єдиним управлінням респондента. Якщо господарство має кілька земельних ділянок, у показниках наведено їх сумарні площі за відповідними категоріями.

3. Показники форми вміщують дані щодо загальної площі землі та підстав її використання, площ сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, у тому числі плодових садів і виноградників, зрошення й осушення, систем обробітку та покриття ґрунту, кількості сільськогосподарських тварин і місць їх утримання, використання добрив, утворення, руху, внесення та зберігання гною

Держстат
№19.1.2-05/39-26 від 10.09.2026
КЕП: Макаруч А. В. 10.09.2026 10:15
3FAA9288358EC0030400000D03A3B008BC1E100
Сертифікат дійсний з 12.03.2025 00:00 до 11.03.2027 23:59

й посліду, наявності сховищ для сільськогосподарської продукції, сільськогосподарської техніки, обладнання для виробництва відновлюваної енергії та інноваційних технологій, робочої сили, інших видів діяльності, що приносять дохід, а також участі в програмах екологізації та отримання підтримки. Показники відображають фактичний стан ресурсів і фактично здійснену діяльність господарства у визначений формою період без повторного врахування одного й того самого об'єкта в показниках, які є взаємовиключними.

У показниках ураховані ресурси, у тому числі земельні ділянки, узяті господарством в оренду та фактично ним використовувані. Ресурси, передані господарством іншим особам в оренду та оформлені договорами найму (оренди) згідно із законодавством, у показниках господарства не враховані.

4. Залежно від змісту показника дані відображають станом на кінець звітного року, за звітний рік, протягом останніх 12 місяців або протягом останніх трьох років. Якщо у формі встановлено інший період або дату, показник відображають саме за період чи станом на дату, зазначені у формі. Під час визначення належності землі, тварин, техніки та інших ресурсів до господарства враховують не лише юридичне право власності, а й фактичне управління, економічні ризики та умови користування, якщо це передбачено змістом відповідного показника.

5. Значення показників форми мають такий формат представлення:

площі земель, сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень, зрошених і осушених земель, а також площі за системами обробітку та видом покриття ґрунту – у гектарах із трьома знаками після коми;

обсяг води, використаної для зрошення, обсяги рідкого та напіврідкого гною, а також місткість сховищ для сільськогосподарської продукції – у метрах кубічних у цілих числах;

обсяги твердого гною, посліду, інших органічних добрив і добрив на основі відходів – у тоннах у цілих числах;

кількість сільськогосподарських тварин – у головах у цілих числах;
кількість бджолосімей – у штуках у цілих числах;

кількість місць для утримання сільськогосподарських тварин – в одиницях;

кількість сільськогосподарської техніки та обладнання – у штуках;

кількість працівників і членів сім'ї фізичної особи-підприємця – в особах у цілих числах;

вік керівника – у повних роках;

рік призначення на посаду керівника господарства – календарним роком, зазначеним чотирма цифрами;

тривалість утримання тварин на відкритому повітрі та тривалість безпечного зберігання гною та посліду у сховищах, – у місяцях у цілих числах;

кількість фактично витраченого часу на сільськогосподарські роботи – у годинах у цілих числах;

відповіді щодо наявності явища – шляхом вибору варіанта "так" або "ні", а за можливості кількох відповідей – шляхом позначення всіх варіантів, які відповідають фактичній діяльності господарства.

Від'ємні значення у формі не допускаються.

6. Методологічною основою показників є Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2018/1091 від 18 липня 2018 року про інтегровану статистику фермерських господарств і скасування регламентів (ЄС) №1166/2008 та (ЄС) № 1337/2011, Імплементацийний регламент Комісії (ЄС) 2018/1874 від 29 листопада 2018 року щодо переліку та опису даних, які необхідно надати за 2020 рік, Імплементацийний регламент Комісії (ЄС) 2021/2286 від 16 грудня 2021 року щодо переліку та опису даних, які необхідно надати за 2023 рік, та Імплементацийний регламент Комісії (ЄС) 2024/2914 від 25 листопада 2024 року щодо переліку та опису даних, які необхідно надати за 2026 рік. Під час визначення змісту показників ураховано рекомендації Євростату, викладені в посібниках з інтегрованої статистики сільськогосподарських господарств за 2020, 2023 та 2026 роки. Положення зазначених документів застосовано з урахуванням законодавства України, національної статистичної методології, агрономічної практики й усталеного в Україні змісту сільськогосподарських термінів.

7. Під час заповнення форми враховують Закон України від 16 серпня 2022 року № 2524-IX "Про офіційну статистику", Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III, Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-ВР, Закон України від 19 червня 2003 року № 962-IV "Про охорону земель", Закон України від 10 липня 2018 року № 2496-VIII "Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції", Закон України від 20 лютого 2003 року № 555-IV "Про альтернативні джерела енергії", наказ Мінагрополітики від 29 квітня 2025 року № 1705 "Про затвердження Переліку класифікованих сортів винограду, у тому числі ароматичних", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13 травня 2025 року за № 728/44134, Закон України від 22 серпня 2024 року № 3928-IX "Про виноград, вино та продукти виноградарства".

8. Показники форми можуть бути сформовані з використанням таких документів первинного обліку:

спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів у сільськогосподарських підприємствах № ВЗСГ-1, № ВЗСГ-4, № ВЗСГ-8, № ВЗСГ-10, затверджених наказом Мінагрополітики від 21 грудня 2007 року № 929, та спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових і поточних біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах № ДБАСГ-1, № ДБАСГ-4, № ПБАСГ-1, № ПБАСГ-17, затверджених наказом Мінагрополітики від 21 лютого 2008 року № 73 (зі змінами), – у разі ведення респондентом таких форм на добровільній основі;

державних актів, витягів із Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, договорів оренди, суборенди, емфітевзису, спільного користування та інших документів, що підтверджують право власності або користування земельними ділянками;

кадастрових планів, проєктів землеустрою, актів обміру земельних ділянок і посівів, польових журналів, книг історії полів, планів посівів, відомостей обліку посівних та зібраних площ, актів на списання загиблих площ, облікових листів трактористів-машиністів;

актів закладання й інвентаризації багаторічних насаджень, паспортів садів, ягідників, виноградників і розсадників, планів розміщення насаджень, документів про походження та сортовий склад садивного матеріалу;

сертифікатів, що підтверджують відповідність процесу виробництва та/або обігу органічної продукції вимогам законодавства, додатків до них, рішень органів сертифікації та інших документів органічної сертифікації;

дозволів на спеціальне водокористування – у випадках, передбачених законодавством, договорів про постачання або подачу води, показань засобів обліку води, рахунків, журналів поливів, актів обміру зрошених та осушених площ, технічної та проєктної документації на водні об'єкти й меліоративні системи;

даних Єдиного державного реєстру тварин, паспортів і реєстраційних документів тварин, племінних свідоцтв (сертифікатів), ветеринарних документів, журналів руху тварин, відомостей обліку поголів'я та інвентаризаційних описів тварин;

технічних паспортів, проєктної документації, інвентаризаційних описів та інших документів щодо тваринницьких приміщень і кількості місць для утримання тварин;

накладних, рахунків-фактур, чеків, складських документів, актів списання та внесення добрив, польових журналів, відомостей обліку утворення, надходження, використання, передання і зберігання гною, посліду та інших органічних добрив;

технічних паспортів, інвентарних карток, свідоцтв про реєстрацію машин, актів приймання-передачі та введення в експлуатацію, договорів купівлі-продажу, оренди, лізингу або спільного користування сховищами, сільськогосподарською технікою, обладнанням для виробництва енергії з відновлюваних джерел та інноваційним обладнанням;

трудових і цивільно-правових договорів, документів обліку робочого часу, розрахунково-платіжних документів, внутрішніх відомостей обліку праці членів сім'ї фізичної особи-підприємця, а також документів з охорони праці;

типової форми обліку доходів і витрат фізичної особи-підприємця та порядку її ведення, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 13 травня 2021 року № 261, інших реєстрів обліку доходів і витрат, договорів, актів виконаних робіт, податкових, касових і банківських документів;

рішень, договорів, платіжних документів і банківських виписок щодо отриманих грантів, дотацій, компенсацій, кредитів, страхових виплат та інших видів фінансової підтримки;

інших первинних, облікових, реєстраційних і технічних документів, які фіксують факти здійснення господарських операцій або підтверджують наявність, стан, використання чи рух ресурсів сільськогосподарського (аграрного) господарства.

9. У разі відсутності даних у формі зазначається одна з нижченаведених причин:

не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається – якщо фізична особа-підприємець у звітному році не здійснювала сільськогосподарської діяльності, яка охоплюється цим державним статистичним спостереженням;

одинаця припинена або перебуває у стадії припинення – у разі наявності реєстраційних відомостей щодо державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця або наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань відомостей про здійснення процедури припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, зокрема на підставі судового рішення, початку спрощеної процедури державної реєстрації припинення або порушення провадження у справі про банкрутство; інформація про припинення або відповідну процедуру має бути підтверджена даними цього реєстру;

тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження – якщо фізична особа-підприємець не припинила підприємницької діяльності в установленому законодавством порядку, але протягом звітного періоду тимчасово не здійснювала сільськогосподарської діяльності в цілому через економічні чинники або карантинні обмеження;

проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці – у разі передання фізичною особою-підприємцем іншому суб'єкту господарювання всіх або основної частини виробничих факторів, необхідних для здійснення сільськогосподарської діяльності, зокрема земельних ділянок, сільськогосподарських тварин, будівель, споруд, техніки, обладнання, робочої сили або права управління такими виробничими факторами, унаслідок чого фізична особа-підприємець втратила фактичне управління ними та не здійснювала сільськогосподарської діяльності, охопленої спостереженням;

відсутнє явище, яке спостерігається – якщо фізична особа-підприємець продовжує здійснювати підприємницьку діяльність, але не має об'єктів, ресурсів або діяльності, показники щодо яких передбачені формою, зокрема земельних ділянок, що використовуються для сільськогосподарського виробництва, посівів і багаторічних насаджень, сільськогосподарських тварин, сільськогосподарської техніки, виробничих приміщень, сховищ або інших об'єктів спостереження.

Причина "Здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва" у разі відсутності даних за цією формою не застосовується.

II. Показники щодо площ земельних ділянок і землекористування

1. Показники щодо площ земельних ділянок і землекористування характеризують земельні ресурси сільськогосподарського (аграрного) господарства, їх склад, розподіл за видами земель і правовими підставами власності або користування, а також фактичне використання земель і виробничих площ у сільськогосподарській діяльності.

Склад і структура земель характеризуються їх загальною площею, розподілом за видами земель і правовими підставами власності або користування й відображають фактичний стан земель господарства на кінець звітного року. Фактичне використання земель і виробничих площ відображає площі, фактично використані протягом звітного року для вирощування сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень на відкритому та закритому ґрунті, одержання врожаю та здійснення інших видів сільськогосподарської діяльності.

2. Показники щодо загальної площі землі сільськогосподарського (аграрного) господарства за видами земель відображають земельні ділянки, що перебувають у власності або користуванні господарства станом на кінець звітного року, незалежно від місця їх розташування. Земельні ділянки, передані іншим особам, якими респондент утратив можливість фактично користуватися, у площі землі господарства не враховані.

3. Площа земель сільськогосподарського (аграрного) господарства характеризує сумарну площу всіх земельних ділянок і спеціальних сільськогосподарських площ, які станом на кінець звітного року господарство має у власності або користуванні та які належать до ресурсів цього господарства, незалежно від місця їх розташування і правових підстав використання.

У складі загальної площі враховані сільськогосподарські землі, що використовуються для одержання сільськогосподарської продукції; площа (виробнича поверхня), призначена для вирощування культивованих грибів; сільськогосподарські землі, які тимчасово не використовуються; інші землі, зокрема вкриті лісовою рослинністю; землі під виробничими та господарськими будівлями, дворами, шляхами, водоймами, кар'єрами, а також інші непродуктивні землі, що належать до господарства.

Кожна земельна ділянка або спеціальна виробнича площа врахована один раз. Земельні ділянки, передані іншим особам у користування та фактично не використовувані господарством, у загальній площі не враховані.

4. Площа сільськогосподарських земель, що використовуються, характеризується сумарною площею земельних ділянок, які систематично або фактично використовуються на кінець звітного року господарством для одержання сільськогосподарської продукції, вирощування багаторічних насаджень, сінокосіння та випасання тварин. Площа сільськогосподарських земель, що використовуються, визначена за фактичним складом і використанням земельних ділянок, що на звітну дату перебувають як у власності господарства,

так і в його користуванні, у тому числі на правах оренди, згідно із законодавством.

У складі площі сільськогосподарських земель, що використовуються, ураховані земельні ділянки, які, згідно з експлікацією земельних угідь (відомостей про розміри та склад земельних угідь у підприємстві), визначені як рілля (орні землі, включаючи перелоги), з якої виокремлені перелоги; багаторічні насадження; сіножаті та пасовища (із них виокремлено малопродуктивні пасовища).

Показник охоплює розмір угідь на всіх землях (зрошених, осушених та богарних) незалежно від застосовуваної системи виробництва (неорганічне, органічне виробництво (як сертифіковане, так і у період переходу від виробництва неорганічної продукції до виробництва органічної продукції)).

Із загальної площі окремо виокремлено площу органічну сертифіковану та площу, що перебуває в перехідному періоді до органічного виробництва; ці площі є взаємовиключними.

5. Площа ріллі (орних земель) характеризує сумарну площу земельних ділянок, які систематично обробляються, розорюються або підтримуються у стані, придатному для вирощування однорічних і багаторічних трав'янистих сільськогосподарських культур, а також земельних ділянок під парниками, оранжереями та теплицями.

У площі ріллі враховані:

земельні ділянки, які систематично обробляються й використовуються під посіви сільськогосподарських культур, включаючи посіви багаторічних трав;

перелоги (орні землі, які раніше оралися, але наразі більше року починаючи з осені не використовувалися для посіву сільськогосподарських культур, не готуються під пар, а залишають для відновлення родючості та належного сільськогосподарського й екологічного стану);

чисті пари (земельні ділянки, які залишають без посівів протягом вегетаційного періоду для відновлення родючості ґрунту);

парники, оранжереї та теплиці (земельні ділянки під конструкціями, критими склом, плівкою та світло-прозорими синтетичними матеріалами, для вирощування ранньої розсади, ранніх овочів і плодів, перезимівлі або вирощування рослин у закритому ґрунті).

У площі перелогів не враховані площі, на яких протягом звітного року вирощували сільськогосподарські культури, у тому числі повторно або послідовно після збирання попередньої культури; землі, остаточно виведені із сільськогосподарського використання; площі викорчуваних багаторічних насаджень, залишені на один вегетаційний період до закладання нових насаджень; сіножаті та пасовища, які більше не використовуються.

У площі ріллі (орних земель) не враховані площі сіножатей і пасовищ, розораних з метою докорінного поліпшення та постійно використовуваних під трав'яними кормовими культурами для сінокосіння й випасання тварин, а також міжряддя багаторічних насаджень, використані під посіви сільськогосподарських культур.

Якщо станом на кінець звітнього року земельна ділянка належить до ріллі (орних земель), її фізична площа врахована один раз незалежно від кількості культур, вирощуваних на ній протягом звітнього року, та кількості оборотів посівної площі.

6. Площа багаторічних насаджень характеризує площу сільськогосподарських угідь, зайняту культурами, які не входять до польової сівозміни, займають земельну ділянку протягом кількох років і, як правило, дають урожай неодноразово. До неї належать насадження для отримання плодів, ягід, винограду, хмелю; насадження ефіроолійних і лікарських багаторічних культур; розсадники (крім лісових); декоративні багаторічні насадження (квітники), а також інші багаторічні насадження. Трав'янисті енергетичні культури, що вирощуються на ріллі, у цьому показнику не враховані; деревні насадження з ротаційним періодом до 20 років ураховані у площі лісистих ділянок.

Цей показник відображає сумарну фізичну площу станом на кінець звітнього року, яка зайнята під відокремленими (самостійними) садами, ягідниками, виноградниками, хмільниками та іншими багаторічними насадженнями, та площу під деревами й кущами, які ростуть окремо, незалежно від віку насаджень, уключаючи площу молодих насаджень починаючи з року їх посадки незалежно від початку плодоношення.

Площа під деревами й кущами, які ростуть окремо поза садом або виноградником, визначена шляхом перерахунку загальної кількості дерев у площу за середньою нормою посадки на один гектар.

Площа багаторічних насаджень уключає також списані (незалежно від часу списання), але нерозкорчовані площі; фізичні площі зріджених (незалежно від ступеня зріженості), відокремлених ділянок саду.

У показнику площі багаторічних насаджень не враховані дикорослі плодові дерева та кущі; насадження під склом чи високим доступним накриттям, площа яких відображена у складі закритого ґрунту; деревні насадження та інші площі, які відповідно до пункту 10 цього розділу віднесені до лісистих ділянок, зокрема деревні насадження з ротаційним періодом до 20 років; вишневі або каштанові дерева, покинуті більше 5 років або які використовуються для щорічної заготівлі деревини; дерева, які плодоносять незначною мірою, зокрема для сільськогосподарських тварин, що пасуться під деревами; плантації різдвяних ялинок, які більше не доглядаються.

7. Площа сіножатей та пасовищ характеризує сумарну площу сіножатей і пасовищ, яка постійно (кілька років поспіль, як правило, п'ять років і більше) використовується для вирощування трав'янистих кормових або енергетичних культур шляхом обробітку (посіву) або природним шляхом (самосів) та площу, яка згідно з експлікацією земельних угідь має цільове призначення для випасу сільськогосподарських тварин, з яких виокремлені малопродуктивні пасовища.

У показнику площі сіножатей та пасовищ ураховані природні та поліпшені сіножаті, які систематично використовуються для сінокосіння; природні та

культурні пасовища, які використовуються для випасання сільськогосподарських тварин; малопродуктивні пасовища; постійні трав'яні угіддя, що використовуються для одержання сіна, сінажу, силосу, випасання тварин або виробництва відновлюваної енергії. Також ураховані постійні трав'яні угіддя, які тимчасово не використовуються для виробництва, але відповідають установленим умовам для отримання фінансової підтримки, та землі, виведені з виробництва понад п'ять років, але які підтримуються в належному сільськогосподарському й екологічному стані, придатному для випасання або обробітку.

У показнику площі сіножатей та пасовищ не враховані посіви тимчасових трав, що входять до сівозміни; площі без рослинності, придатної для годівлі тварин; сіножаті та пасовища, фактично виведені з використання і не підтримувані в належному стані.

8. Малопродуктивні пасовища, які виокремлені із загальної площі пасовищ, характеризують площу низьковрожайних постійних трав'яних угідь на ґрунтах низької якості, зазвичай не поліпшених удобренням, обробітком, пересіванням або осушенням, придатних переважно для екстенсивного випасу та неспроможних забезпечувати високу щільність поголів'я.

До показника включаються фактично використовувані кам'янисті, чагарникові та інші малопродуктивні пасовищні угіддя, у тому числі ті, які екстенсивно косять замість випасу та які часто мають високу природоохоронну цінність. Пасовища, які фактично не використовуються, у цьому показнику не враховані.

9. Площа культивованих грибів характеризує фізичну площу, фактично використану у звітному році під перший виробничий оборот (печериць, глив, білих, опеньок, ерінгів, шиїтаке та інших) та культивованих трюфелів у спеціально побудованих або адаптованих для вирощування грибів приміщеннях, а також у підземних приміщеннях, печерах і підвалах.

За багатоярусного вирощування враховують фізичну площу, зайняту вирощуванням грибів, без підсумовування виробничих поверхонь окремих ярусів, розміщених одна над одною. Одну й ту саму фізичну площу враховують один раз незалежно від кількості виробничих оборотів або замін субстрату протягом року. За вирощування грибів на колодах на відкритому повітрі враховують усю площу, зайняту колодами, разом із проміжками між ними. Площу, враховану як площу культивованих грибів, повторно у складі інших земель не відображають.

Площу, визначену у квадратних метрах, перераховують у гектари діленням її значення на 10 000.

10. Площа інших земель характеризує сумарну площу земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які не використовуються станом на кінець звітнього року, лісистих ділянок, у тому числі з насадженнями з ротаційним періодом до 20 років, та інших земель, зайнятих об'єктами виробничої

інфраструктури, дворами, шляхами, водоймами, кар'єрами, непродуктивними або техногенними ділянками, що забезпечують функціонування господарства.

11. Площа лісистих ділянок характеризує площу ділянок господарства, укритих деревною та чагарниковою рослинністю і віднесених до лісистих земель. У показнику не враховані площі багаторічних сільськогосподарських насаджень, лісосмуг та інших лінійних елементів.

У показнику також ураховані деревні насадження з ротаційним періодом до 20 років: верба або тополя для виробництва енергетичної біомаси; тополя чи евкаліпт для одержання балансової деревини або целюлози; павловнія, яку вирощують із коротким циклом рубки; інші плантації деревних рослин, призначені для промислової переробки, якщо період їх вирощування до кінцевого збирання не перевищує 20 років. Також ураховуються вишневі або каштанові дерева, покинуті більше 5 років або використовувані для щорічної заготівлі деревини; дерева, які плодоносять незначною мірою, зокрема для сільськогосподарських тварин, що пасуться під деревами; плантації різдвяних ялинок, які більше не доглядаються.

12. Площа сільськогосподарських земель, що використовуються, розподілена за правовою підставою фактичного володіння (у власності та/або користуванні) станом на кінець звітного року: землі у власності; землі, взяті в оренду; землі у спільному або іншому користуванні. Одна й та сама земельна ділянка відображена лише за однією підставою без подвійного обліку.

У площі земель у спільному або іншому користуванні не враховані площі земель загального користування.

13. Показники щодо площі земель з елементами екологічного пріоритету характеризують фактичну площу екологічних і ландшафтних елементів у межах земель, що перебувають у власності або користуванні сільськогосподарського (аграрного) господарства та мають значення для збереження ґрунтів, водних ресурсів, ландшафтного різноманіття, біорізноманіття або екологічної стійкості агроєкосистем. Ураховуються площі терас, буферних зон і захисних смуг полів (крайових смуг полів), живоплотів, ліній дерев (полезахисних лісових смуг), а також агролісівних систем, у яких деревні та/або чагарникові насадження поєднуються з вирощуванням сільськогосподарських культур та/або утриманням чи випасанням тварин.

Не враховуються площі звичайних товарних садів, ягідників, виноградників та інших багаторічних насаджень, крім випадків, коли вони є складовою агролісівної системи, а також суцільні лісові ділянки, на яких не здійснюється сільськогосподарська діяльність. Якщо один елемент одночасно виконує кілька функцій, його площа відображена один раз за показником, який найповніше відповідає основному призначенню такого елемента.

14. Показники щодо зібраної площі сільськогосподарських культур на відкритому ґрунті характеризують площу, на якій фактично проведено збирання

врожаю сільськогосподарських культур на відкритому ґрунті, у тому числі в міжряддях багаторічних насаджень, і яка перебувала протягом звітної року у власності або користуванні господарства згідно із законодавством. Ураховані землі, узяті в оренду, без урахування земель, відданих в оренду, якщо передання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами найму (оренди) згідно із законодавством.

Ураховуються площі повторних (післяжнивних), проміжних, міжрядних (ущільнених) посівів; площі, на яких буде зібрано продукцію після звітної дати; площі, які були визнані як загиблі, але на них фактично було проведено збирання врожаю; площі самосіву (падалиця); площі, на яких відбулась відповідна зміна господарського призначення посівів (на зерно, на зелену масу) тощо. Посіви, повністю загиблі до початку збирання, до показника не включають.

Із загальної зібраної площі на відкритому ґрунті окремо виокремлено площу органічну сертифіковану, без площі, що перебуває в перехідному періоді до органічного виробництва.

Сумарне значення даних щодо зібраної площі сільськогосподарських культур на відкритому ґрунті, які виділені у формі, зазвичай не повинне перевищувати дані щодо площі ріллі (орних земель), крім випадків повторного, післяжнивного, проміжного або міжрядного вирощування культур, зміни виду використання земельної ділянки протягом року, а також вибуття земельної ділянки із власності або користування господарства до кінця звітної року.

15. Площа зібрана зернових культур характеризує площі, на яких скошено та проведено обмолот цих культур на зерно, незалежно від мети використання (для вживання в їжу, для відтворення рослин (насіння) або годівлі сільськогосподарських тварин, для промислових та інших цілей), з яких виділені пшениця та спельта (окремо озима та яра), ячмінь (сумарно озимий та ярий), кукурудза.

16. У загальному показнику зібраної площі зернових культур ураховані сумарні площі пшениці та спельти (озимої та ярої, твердої та іншої, крім твердої); кукурудзи; ячменю (озимого та ярого); жита (озимого та ярого); тритикале (озимого та ярого); вівса; гречки; сорго; проса; рису індики (довгозернистого); рису японіки (круглозернистого); кіноа (рисової лободи); амаранту; канаркової трави; зерноsumішей пшениці та жита (меслин) (озимих та ярих); чумизи; інших зернових культур, гібридів і сумішей колосових, не перерахованих вище.

17. У площі зібраній зернових також ураховані площі, посіви на яких спочатку були призначені для кормових потреб (на сіно, зелену масу тощо), але фактично були зібрані на зерно, а також площі, які були списані за актами, але фактично були зібрані на зерно.

У разі пересіву списаних за актами площ зернових культур іншою зерновою культурою та частковим відростанням попередньої культури зібрані площі (та відповідно отриманий із цих площ урожай) відображено за тією культурою, яка має перевагу.

Якщо зернові культури, які були посіяні на зерно, фактично були зібрані на сіно, зелену масу тощо, то їх зібрані площі відображені в складі кормових культур.

Якщо зернові, які були посіяні на кормові потреби (сіно, зелену масу тощо), фактично були зібрані на зерно, то їх зібрані площі відображені за відповідною зерновою культурою.

Якщо зернові культури були використані для консервування або використані у свіжому вигляді на продовольчі потреби, то їх зібрані площі відображені в складі овочевих культур.

18. Показник зібраної площі пшениці та спельти відображає сумарну зібрану площу пшениці (дворучки, шарозерної тощо), пшениці полби звичайної (пшениці двозерної) та пшениці спельти, зібраних на зерно в сухому виді, незалежно від мети використання: для вживання в їжу, відтворення рослин (насіння), годівлі сільськогосподарських тварин, промислових та інших цілей; окремо озимих (висіяних під зиму) та ярих (висіяних навесні) усіх сортів.

У показнику зібраної площі пшениці та спельти не враховані площі тритикале (гібриду жита з пшеницею) озимого та ярого; зерноsumішей пшениці та жита (меслин) озимих та ярих; пшениці та спельти, повністю зібраних цілими рослинами для виробництва відновлюваної енергії або на зелену масу.

19. Показник зібраної площі кукурудзи відображає сумарну зібрану площу кукурудзи, у тому числі гібридної, у повній стиглості, зібраної на зерно в сухому виді, незалежно від мети використання: для вживання в їжу, відтворення рослин (насіння), годівлі сільськогосподарських тварин, промислових та інших цілей.

У показнику не враховані площі кукурудзи, зібраної цілими рослинами для виробництва відновлюваної енергії або на зелену масу, та кукурудзи цукрової, зібраної в молочній або молочно-восковій стиглості для консервування чи використання у свіжому вигляді на продовольчі потреби.

20. Показник культур зернобобових сушених та культур білкових для виробництва зерна характеризує сумарну зібрану площу зернобобових і білкових культур, зібраних на зерно в сухому виді, лущених та очищених від стручків, незалежно від мети використання: для вживання в їжу, відтворення рослин (насіння), годівлі сільськогосподарських тварин, промислових та інших цілей. Окремо виокремлені площі гороху, бобів кінських і люпину солодкого.

У показнику ураховані сумарні площі гороху (озимого та ярого), бобів кінських, люпину солодкого, квасолі, нуту, сочевиці, вики (озимої та ярої), вігни (гороху коров'ячого), каянусу (гороху голубиноного), машу, середели, чини та інших зернобобових культур, не перерахованих вище.

У показнику не враховані площі вики, люпину та інших зернобобових культур, повністю зібраних цілими рослинами для виробництва відновлюваної енергії або на зелену масу; сої; овочевих бобових зелених (овочевих сортів гороху, квасолі, бобів, сочевиці тощо), зібраних для використання у зеленому

виді в стручках або лущеними; овочевих сортів гороху (горошку зеленого), вирощених і зібраних у сухому виді для відтворення рослин (на насіння).

Показники щодо площі зібраної культур зернобобових сушених і культур білкових для виробництва зерна відображені відповідно до підходів, викладених у пункті 17 розділу II цих Роз'яснень.

21. Показник зібраної площі гороху, бобів кінських і люпину солодкого відображає сумарну зібрану площу гороху озимого (висіяного під зиму) та гороху ярого (висіяного навесні), бобів кінських і люпину солодкого, зібраних на зерно в сухому виді, лущених та очищених від стручків, незалежно від мети використання: для вживання в їжу, відтворення рослин (насіння), годівлі сільськогосподарських тварин, промислових та інших цілей.

У цьому показнику не враховані площі гороху, бобів кінських та люпину солодкого, повністю зібраних цілими рослинами для виробництва відновлюваної енергії або на зелену масу; овочевих сортів гороху (горошку зеленого), зібраних у зеленому виді в стручках або лущеними; овочевих сортів гороху, вирощених і зібраних у сухому виді для відтворення рослин (на насіння).

22. Площа зібрана коренеплодів та бульбоплодів з високим вмістом крохмалю та інуліну характеризує сумарну зібрану площу коренеплодів і бульбоплодів із високим умістом крохмалю та інуліну, вирощених для харчових, насіннєвих, кормових, промислових або інших цілей.

У показнику враховані картопля, у тому числі насіннєва, яка виокремлена окремо; картопля солодка (батат); маніок; таро (колоказія); ямс; топінамбур (земляна груша); інші їстівні коренеплоди та бульби з високим умістом крохмалю та інуліну, не перераховані вище.

У показнику не враховані овочеві коренеплоди, кормові коренеплоди та коренеплоди цукрового буряку, які відображають окремо.

23. Показник зібраної площі картоплі відображає сумарну зібрану площу картоплі, вирощеної для вживання в їжу (продовольчої), подальшого використання в переробній промисловості (для виробництва харчової продукції, крохмалю тощо), для відтворення рослин (як посадковий матеріал) або годівлі сільськогосподарських тварин (кормової), для інших цілей. У цьому показнику не враховані площі картоплі солодкої (батату), топінамбуру, маніоку, таро, ямсу та інших коренеплодів і бульбоплодів із високим умістом крохмалю та інуліну.

24. Показник зібраної площі культур технічних характеризує сумарну зібрану площу технічних культур, вирощених переважно як сировина для промислової переробки, одержання олії, волокна, цукру, ефірної олії, лікарської сировини, прянощів або енергії.

У показнику враховані олійні культури, рослини ефіроолійні, лікарські та прянощі, рослини енергетичні, буряк цукровий фабричний та інші технічні культури, не віднесені за фактичним використанням до зернових, зернобобових,

овочевих або кормових культур і не виокремлені у формі, зокрема прядивні культури, тютюн тощо.

У показнику не враховані площі буряку цукрового маточного, насінників буряку цукрового, насінників прядивних та інших технічних культур, крім олійних, продукція яких може використовуватися як насіння. Ці площі враховані у показнику насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу.

25. Показник зібраної площі олійних культур відображає сумарні площі, на яких скошено та проведено обмолот олійних культур на зерно, незалежно від мети використання (для вживання в їжу, для відтворення рослин (насіння) або годівлі сільськогосподарських тварин, для промислових (для переробки на олію) та інших цілей), із яких виділено окремо площі ріпаку (озимого) та кользи (ріпаку ярого), соняшнику і сої.

У показнику олійних культур ураховані площі олійних, таких як соя; арахіс (горіхи земляні); бавовник на насіння; льон олійний (кудряш); льон-довгунець на насіння; гірчиця; ріпак озимий; кольза (ріпак ярий); кунжут; соняшник; рицина; ріжій; мак олійний; коноплі південні на насіння; коноплі середньоросійські на насіння; гарбузи на насіння; лялеманція; сафлор; суріпиця озима; суріпиця яра; фацелія; нуга, перила, канатник, люфа, черсак тощо.

У показнику олійних культур не враховані плоди чуфи (земляного мигдалю), горіхи (крім арахісу) та плоди культур олійних (оливок та маслин, горіхів кокосових тощо).

У зібраній площі олійних культур не враховані площі декоративного соняшнику та площі, продукція з яких була повністю використана на зелену масу або для виробництва енергії.

26. Показник зібраної площі рослин ефіроолійних, лікарських та прянощів відображає сумарну зібрану площу рослин, вирощених для одержання ефірної олії, лікарської сировини, що використовується у фармацевтиці, або прянощів, які в невеликих кількостях надають їжі смаку й аромату.

У показнику враховані площі, з яких у звітному році зібрано насіння, листя, квіти, плоди, стебла, корені, пилок, отриманий механічним способом, та інші частини культивованих рослин, зокрема коріандру, шавлії, м'яти, лаванди та лавандину, троянди для одержання рожевої олії або води з пелюсток, фенхелю, кмину, сафлору, перцю стручкового сухого, анісу, бадьяну, ялівцю, кориці, гвоздики, імбиру, ванілі, чебрецю, лавра благородного, чорнушки дамаської, естрагону, ромашки, валеріани, череди, собачої кропиви, нагідок, шипшини, глоду, ехінацеї, меліси, материнки, полину гіркого, родіоли рожевої, розторопші плямистої, цмину піскового та інших ефіроолійних, лікарських і пряних рослин.

У показнику не враховані площі насінників цих рослин, якщо насіння призначене лише для їх відтворення; овочів зелених, зокрема петрушки, естрагону та листя фенхелю, зібраних як овочева продукція; перцю стручкового гіркого свіжого; цибулин фенхелю; дикорослих лікарських рослин.

27. Показник зібраної площі рослин енергетичних відображає площу, з якої рослини та їх частини були повністю зібрані для виробництва енергії (біопалива або інших видів відновлюваної енергії) і не використовувалися для інших цілей: швидкорослі дерева (плантації різних видів верби (білої, ламкої, прутovidної, тритичинкової) та тополі), інші види рослин, трав, які були повністю зібрані (цілими рослинами) для виробництва відновлюваної енергії (наприклад, міскантус, культури зернові та зернобобові).

28. Показник зібраної площі буряку цукрового фабричного відображає площі, корені з яких викопані для продажу (здачі) на цукрові та інші заводи для промислової переробки, у тому числі площі, продукція з яких була призначена для годівлі сільськогосподарських тварин, але фактично продана (здана) переробним підприємствам.

У показнику не враховані площі буряку цукрового маточного та насінників буряку цукрового, які відображені у складі показника насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу, а також буряку кормового, відображеного у складі кормових коренеплодів.

29. Показник зібраної площі культур кормових характеризує сумарну зібрану площу кормових коренеплодів, кормових баштанних культур, кукурудзи, інших зернових і зернобобових культур, однорічних та багаторічних трав, сіножатей і пасовищ, використаних для одержання кормів для сільськогосподарських тварин.

У показнику враховані площі буряку кормового й цукрового кормового, брукви, турнепсу та інших кормових коренеплодів; кормових баштанних культур; кукурудзи, інших зернових і зернобобових культур на зелену масу; люцерни, інших бобових, злакових та інших трав на сіно й зелену масу; сіножатей, культивованих і природних пасовищ на сіно та зелену масу; однорічних і багаторічних трав на випас; інших кормових культур, не виокремлених у формі.

У показнику не враховані площі кормових культур і трав на насіння та коренеплодів кормових культур, вирощених як маточники або висаджених для одержання насіння; ці площі відображені у показнику насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу. Також не враховані зернові й зернобобові культури, зібрані на зерно в сухому виді; рослини енергетичні; відходи перероблення плодоовочевих культур; гранули та борошно з кормових культур; засилосована маса дикорослих рослин.

Культури, фактично зібрані на зерно, відображені у відповідній зерновій або зернобобовій групі, а культури, повністю зібрані для виробництва енергії, – у складі рослин енергетичних.

30. Показник зібраної площі кукурудзи на зелену масу відображає сумарну площу, з якої культуру зібрано в молочній, молочно-восковій або восковій

стиглості для одержання зеленого корму, сінажу, силосу чи трав'яного борошна для годівлі сільськогосподарських тварин.

У показнику зібраної площі кукурудзи на зелену масу не враховані площі кукурудзи, зібраної на зерно в сухому нерозмеленому виді, повністю зібраної цілими рослинами для виробництва відновлюваної енергії, та кукурудзи цукрової.

31. Показник зібраної площі люцерни відображає сумарну зібрану площу люцерни чистої та в суміші, посіву поточного й минулих років, продукцію з якої одержано на сіно (у виді сухого сіна), на зелену масу (у свіжому виді) з урахуванням усіх укосів, уключаючи продукцію, яка була зібрана для годівлі сільськогосподарських тварин, для видачі працівникам підприємства, для реалізації, для виготовлення сінного борошна тощо.

У показнику не враховані площі інших бобових, злакових та інших трав, сіножатей і пасовищ, а також люцерни на насіння, відображеної у показнику насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу.

Якщо другий і наступні укоси люцерни з однієї площі мали однакове призначення, у зібраній площі врахований тільки перший укіс цього призначення.

Якщо один укіс люцерни використано на сіно, а інший – на зелену масу, фактична площа врахована за кожним із цих призначень; тому в сумарному показнику одна й та сама фізична площа може бути врахована двічі.

32. Показник зібраної площі коренеплодів кормових відображає сумарну зібрану площу кормових коренеплодів, зокрема кормового буряку, брукви, турнепсу, кормової моркви, топінамбуру та інших коренеплодів, фактично зібраних для годівлі сільськогосподарських тварин.

У показнику не враховані площі буряку цукрового фабричного, овочевих коренеплодів для споживання людиною, маточників і насінників кормових коренеплодів; площі маточників і насінників відображені у складі насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу.

33. Зібрана площа культур овочевих характеризує сумарну зібрану площу овочевих культур відкритого ґрунту: листових і стеблових, плодових, цибулинних, коренеплідних, зелених бобових овочів та інших овочевих культур, зібраних у свіжому вигляді для вживання в їжу або подальшого використання у харчовій промисловості.

У показнику враховані площі капусти всіх видів; листових і стеблових овочів, зокрема салату, шпинату, кропу, петрушки листової, селери листової та черешкової, щавлю й іншої зелені; плодових овочів, зокрема перцю стручкового солодкого та гіркого свіжого, огірків і корнішонів, помідорів, баклажанів, кабачків, цукіні, патисонів, гарбузів столових, кукурудзи цукрової, бамії та фізалісу; коренеплідних і цибулинних овочів, зокрема моркви столової, буряку столового, ріпи, редьки, редиски, пастернаку, петрушки кореневої, хрону, цибулі, часнику, цибулі-порей та фенхелю; зелених бобових овочів, зокрема

овочевих сортів гороху, квасолі, бобів, сочевиці та вігні, а також інших овочевих культур зібраних з площ відкритого ґрунту у свіжому вигляді для споживання або переробки, не виокремлених у формі.

У показнику не враховані площі овочевих коренеплодів і цибулинних культур маточних, насінників овочевих культур та розсади, які відображені у складі насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу; продовольчих баштанних культур; грибів і трюфелів; міцелію грибів і грибних спор; інших овочевих культур, призначених для годівлі сільськогосподарських тварин або декоративного використання.

34. Показник зібраної площі капусти відображає зібрану площу у свіжому виді для вживання в їжу та подальшого використання в харчовій промисловості всіх видів капусти, зокрема цвітної та капусти броколі (включаючи капусту романеску (гібрид капусти цвітної та броколі)), головчастої (білоголової, червоноголової, гострокачанної), савойської, брюссельської, пекінської, кольрабі, іншої капусти (пак-чой, мізуни, грюнколь (або Кале) тощо).

Не враховані площі салатів, таких як салат-латук і салат головчастий, маточники, насінники та капусту непродовольчого призначення.

35. Показник зібраної площі перцю стручкового солодкого не включає площі перцю стручкового сухого, який використовують як прянощі, та перцю стручкового гіркого свіжого.

36. Показник зібраної площі огірків і корнішонів відображає сумарну зібрану площу огірків і корнішонів (дрібних огірків особливих сортів довжиною 3–5 см).

37. У показнику зібраної площі буряку столового не враховані площі буряку кормового й цукрового, мангольду (буряку листового), маточних коренеплодів та буряку, вирощеного на насіння. Мангольд відображений у складі овочів листових і стеблових, а маточні коренеплоди та насінники – у складі насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу.

38. Зібрана площа культур баштанних продовольчих характеризує сумарну зібрану площу продовольчих баштанних культур відкритого ґрунту, насамперед динь та кавунів, зібраних у свіжому вигляді для вживання в їжу та подальшого використання в харчовій промисловості. У показнику не враховані площі кормових баштанних культур та баштанних культур, використаних виключно для одержання насіння, які відображені у складі насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу.

39. Показник зібраної площі квітів та декоративних рослин (крім розсадників) характеризує площу відкритого ґрунту, з якої одержано зрізані квіти, бутони, листя, гілки дерев, кущів і чагарників із квітами або пуп'янками, дерен чи інші декоративні рослини. У показнику не враховані площі розсадників

деревних і чагарникових рослин та насінників квіткових культур, відображені за відповідними показниками посадкового матеріалу.

40. Показник зібраної площі насінників, розсади та іншого посадкового матеріалу характеризує сумарну площу сільськогосподарських культур відкритого ґрунту, використану для одержання насіння, розсади або іншого посадкового матеріалу для подальшого відтворення рослин.

У показнику враховані площі насінників і маточників буряку цукрового, кормових коренеплодів, трав та інших кормових культур, технічних культур, крім олійних, овочевих і баштанних культур, квітів та інших рослин; площі, з яких викопано або вибрано придатну для пересаджування розсаду, цибулини, бульби, бульбоцибулини та інший молодий трав'янистий посадковий матеріал.

У показнику не враховані зібрані площі зернових, зернобобових та олійних культур, картоплі й інших культур, продукція яких зазвичай може використовуватися як насіння або садивний матеріал і врахована у складі відповідного виду культури, а також площі розсадників багаторічних, деревних і чагарникових культур.

41. Показники площі закритого ґрунту (під скляним або високим накриттям із доступом) характеризують сумарну площу опалюваних і неопалюваних стаціонарних теплиць, накритих склом, жорстким або гнучким полімерним матеріалом, площу під стаціонарним або пересувним високим накриттям із доступом, фактично використану протягом звітного року для вирощування сільськогосподарських культур. Ураховані всі обороти культур на площах, що перебували у власності або користуванні господарства, у тому числі взятих в оренду, без урахування відданих в оренду.

У площі закритого ґрунту враховані всі обороти однорічних і дворічних культур (у тому числі овочевих культур (огірків та корнішонів, помідорів, редиски, овочів зелених тощо), квітів та декоративних рослин (крім розсадників), інших однорічних та дворічних сільськогосподарських культур, зокрема насінників, маточників, розсади та іншого посадкового матеріалу), багаторічних культур (у тому числі суниць та полуниць, лохини та інших рослин роду *Vaccinium*) та інших сільськогосподарських культур, не виділених окремо у формі. Якщо одну й ту саму площу протягом року використано для двох або більше послідовних оборотів, її враховано стільки разів, у скількох оборотах на ній фактично одержано врожай або посадковий матеріал.

У показниках площі закритого ґрунту не враховані площі під плівкою, розміщеною безпосередньо на поверхні ґрунту або рослинах, низькими плівковими тунелями без доступу працівника, переносними низькими рамами та іншими накриттями, під якими неможливо виконувати сільськогосподарські роботи.

Із загальної площі закритого ґрунту окремо виокремлена площа органічна сертифікована, без площі, що перебуває в перехідному періоді до органічного виробництва.

42. Площа однорічних і дворічних сільськогосподарських культур закритого ґрунту відображає їх сумарну площу закритого ґрунту з урахуванням усіх оборотів. Окремо виокремлені площі культур овочевих, квітів і декоративних рослин (крім розсадників) та інших однорічних і дворічних сільськогосподарських культур.

43. Показник площі закритого ґрунту культур овочевих відображає сумарну площу закритого ґрунту всіх оборотів листових і стеблових, плодових, цибулинних, коренеплідних, зелених бобових та інших овочевих культур, продукцію яких одержано у свіжому вигляді для вживання в їжу або подальшого використання у харчовій промисловості. У показнику, зокрема, ураховані площі капусти всіх видів, салату, шпинату, кропу та іншої зелені, огірків й корнішонів, помідорів, перцю, баклажанів, кабачків, цукіні, редиски, моркви, буряку столового, цибулі, часнику, гороху, квасолі та інших овочевих культур, не виокремлених у формі.

44. Показник площі закритого ґрунту овочів зелених відображає сумарну площу закритого ґрунту всіх оборотів зелених овочевих культур, урожай з якої було зібрано для споживання людиною та подальшого використання в переробній промисловості переважно у вигляді листків, пагонів, стебел або зелені, зокрема, кропу, петрушки листової, селери листової та черешкової, базилику, щавлю, естрагону, фенхелю та інших.

У цьому показнику не враховані площі закритого ґрунту овочевих культур, які були використані як прянощі, площі коріння петрушки, селери тощо, а також площі культур, вирощуваних виключно на насіння та розсаду, які відображені у складі інших однорічних та дворічних сільськогосподарських культур.

45. Показник площі закритого ґрунту квітів та декоративних рослин (крім розсадників) відображає сумарну площу закритого ґрунту всіх оборотів, зайняту квітами та декоративними рослинами для одержання зрізаних квітів, бутонів, листя, рослин у горщиках, ящиках тощо, чи інших декоративних рослин. У показнику не враховані площі закритого ґрунту розсадників деревних і чагарникових культур та площі, призначені виключно для вирощування садивного матеріалу, які відображені у складі інших однорічних та дворічних сільськогосподарських культур.

46. У показнику площі закритого ґрунту інших сільськогосподарських культур, не зазначених вище, урахована сумарна площа закритого ґрунту, всіх оборотів однорічних і дворічних культур, не виокремлених у формі, а також їх насінників, маточників, розсади та іншого посадкового матеріалу, зокрема, площа під насінниками, маточниками, розсадою овочевих, баштанних і квіткових культур, цибулинами, бульбами, бульбоцибулинами та іншими молодими трав'янистими рослинами, призначеними для подальшого відтворення або пересаджування.

47. Показник площі закритого ґрунту багаторічних культур відображає сумарну площу закритого ґрунту культивованих насаджень, зокрема ягідників та інших насаджень, які вирощувалися в закритому ґрунті у звітному році для подальшого вживання в їжу та використання в переробній промисловості їх плодів, ягід. За наявності окремих послідовних оборотів площу враховано за кожним фактичним оборотом.

Площі під розсадниками культур багаторічних (плодових, ягідних та горіхів, цитрусових, винограду, олив тощо), які вирощуються у закритому ґрунті враховані у показнику площі закритого ґрунту інших сільськогосподарських культур.

48. Показники площі багаторічних насаджень на відкритому ґрунті за складом багаторічних насаджень відповідають підходам, викладеним у пункті 6 розділу II цих Роз'яснень, і характеризують сумарну площу насаджень, що перебували протягом звітнього року у власності або користуванні господарства згідно з чинним законодавством (уключаючи землі, узяті в оренду, але без урахування земель, відданих в оренду), зайняті у звітному році на відкритому ґрунті під культурами плодовими, ягідними, горіхами, виноградниками, під розсадниками багаторічних культур, а також під іншими насадженнями, деревами й кущами багаторічних культур, не передбаченими формою (наприклад олівами та цитрусовими, хмільниками, насадженнями чаю тощо), які вирощують для вживання в їжу та подальшого використання в переробній промисловості. У показниках також ураховано площі молодих насаджень із року їх садіння та площі, з яких у звітному році одержано продукцію і які до дати складання форми були розкорчовані. Ефіроолійні, лікарські та пряні рослини незалежно від тривалості вирощування відображені у складі технічних культур.

За наявності на одній і тій же відокремленій ділянці насаджень різних породних груп загальна площа насаджень розподілена за породними групами шляхом перерахунку кількості дерев кожної породи на прийняту норму посадки коренів дерев цієї породи на один гектар. Якщо сума розрахованих площ окремих породних груп не дорівнює фактичній загальній площі відокремленої ділянки, різниця розподілена пропорційно обчисленим площам під насадженнями породних груп.

У показниках площі багаторічних насаджень на відкритому ґрунті не враховані насадження та площі, які відповідно до пунктів 6 і 11 розділу II цих Роз'яснень не належать до багаторічних насаджень або віднесені до закритого ґрунту та лісистих ділянок.

Із загальної площі багаторічних насаджень на відкритому ґрунті окремо виокремлена площа органічна сертифікована, без площі, що перебуває в перехідному періоді до органічного виробництва.

Сумарні дані щодо площ плодових, ягідних культур і горіхів, винограду, розсадників та інших багаторічних культур зазвичай не повинні перевищувати дані щодо загальної площі багаторічних насаджень на кінець звітнього року, за винятком випадків, коли відповідні земельні ділянки перебували у власності або користуванні господарства протягом звітнього року, але вибули з його власності

або користування до кінця звітнього року, зокрема у зв'язку із закінченням строку оренди, а також коли насадження після їх використання були розкорчовані до кінця звітнього року, або випадку врахування площ ягідників у міжряддях плодкових насаджень.

49. Показник площі насаджень культур плодкових, ягідних та горіхів відображає сумарну площу насаджень культур зерняткових, кісточкових, тропічних і субтропічних культур, не виокремлених у формі, культур ягідних та рослин роду *Vaccinium*, горіхів.

50. У показнику площі насаджень культур зерняткових, крім насаджень яблунь та груш, ураховані насадження айви, мушмули та інших зерняткових культур, не передбачених окремими позиціями форми, плоди яких призначені для вживання в їжу та подальшого використання в переробній промисловості.

51. У показнику площі насаджень культур кісточкових, крім насаджень вишні (звичайної та повстистої (китайської)), черешень всіх кольорів, слив всіх кольорів (у тому числі мірабелі), персиків, нектаринів, абрикосів, враховані також інші насадження, не передбачені окремими позиціями форми, зокрема насадження терену, аличі (у тому числі ткемалі та вишнесливи), барбарису, кизилу (дерену справжнього), унабі справжнього (зізіфусу) та інших культур кісточкових, які вирощують для вживання в їжу та подальшого використання в переробній промисловості.

52. Загальна площа ягідників відображає сумарну відокремлену (самостійну) площу ягідників та площу ягідників у міжряддях плодкових насаджень.

Площа ягідників у міжряддях плодкових насаджень під смородиною, агрусом, іншими кущовими ягідниками визначена шляхом перерахунку кількості кущів на площу за середньою нормою посадки на один гектар; під суницями, полуницями і малиною – за фактично зайнятою площею цими культурами, яку встановлено обміром.

У показнику площі насаджень культур ягідних та плодів рослин роду *Vaccinium*, крім насаджень малини та ожини, суниць та полуниць, смородини чорної, смородини іншої (порічки червоної, білої тощо), агрусу, лохини та інших рослин роду *Vaccinium* (журавлини, чорниці, брусниці та інших), ураховані також насадження інших багаторічних культур, не передбачених окремими позиціями форми, зокрема ківі, актинідії, чорноплідної горобини (аронії), обліпіхи, шовковиці (ягоди тузової), жимолості, калини звичайної, йошти (гібриду чорної смородини та агрусу), лимонника китайського, хеномелесу, фейхоа, годжі, фізалісу суничного або ягідного, бузини, троянди, пелюстки якої вирощують для вживання в їжу та подальшого використання в переробній промисловості та інших культивованих ягідних рослин.

У цьому показнику не враховані площі насаджень шовковиці, яка вирощується заради листя для годівлі шовкопряду шовковичного (тузового);

троянди, пелюстки якої призначені для використання в парфумерії, фармацевтиці (для виробництва трояндової олії чи води); інших дикорослих ягідних культур.

53. У показнику площі насаджень горіхів, крім насаджень горіхів волоських, ураховані також площі інших горіхоплідних насаджень, не передбачених окремими позиціями форми, зокрема насадження мигдалю, каштану, фундука (ліщини), фісташки та інших культивованих. Не враховані площі арахісу (горіхів земляних), насаджень кокосових горіхів та їстівних дикорослих горіхів.

54. Площі виноградників у формі відображені без урахування площ, які були використані для вирощування посадкового матеріалу винограду, і розподілені за переважним призначенням продукції (у свіжому виді), зокрема насадження:

винограду для виробництва вина (сортів винограду, який використовують як сировину для переробної промисловості для виробництва соку, суслу та/або вина);

винограду столового (столових сортів винограду, який вирощують для споживання в їжу в свіжому виді);

винограду для виробництва родзинок (кишмиш тощо).

Площа виноградників, продукцію з яких використано для інших цілей, урахована в загальній площі виноградників.

Якщо продукцію з однієї ділянки використовують для кількох цілей, площа має бути віднесена за переважним призначенням у звітному році.

55. У показнику площі насаджень винограду для виробництва вина, крім площ сортів винограду для вин із захищеним зазначенням походження (PDO) та винограду для вин із захищеним географічним зазначенням (PGI), ураховані також насадження винограду для інших вин, не віднесених до зазначених категорій (PDO і PGI) і не виокремлених у формі.

56. Показник площі насаджень розсадників відображає сумарні площі, фактично зайняті у звітному році посадковим матеріалом багаторічних культур, який призначений для відтворення рослин і щеплення дерев: сіянцями та саджанцями культур зерняткових, кісточкових, горіхів; вусами, розсадою й саджанцями ягідних культур; живцями (чубуками) та саджанцями виноградної лози; черешками хмелю тощо.

57. У показнику площі насаджень інших багаторічних культур ураховані площі інших багаторічних культур, не виокремлених у формі, продукція яких призначена для споживання людиною або інших цілей, зокрема площі хмільників, олив, різдвяних дерев, посаджені для комерційних цілей поза лісистими ділянками на використовуваний сільськогосподарській площі, а також рослин для плетіння та ткацтва, такі як ротанг або бамбук, тощо.

III. Показники щодо площ насаджень плодових садів і виноградників

1. Показники щодо площ насаджень плодових садів і виноградників характеризують фізичну площу плодових садів і виноградників на відкритому ґрунті, що перебували протягом звітного року у власності або користуванні господарства згідно з чинним законодавством (уключаючи землі, узяті в оренду, але без урахування земель, відданих в оренду), згруповану за віком і щільністю насаджень, видами культур, а для виноградників – також за напрямом використання винограду та сортовим складом. Показники відображені відповідно до підходів, викладених у пунктах 6 та 48–51, 54–55 розділу II цих Роз'яснень.

Вік насаджень визначено за роком садіння дерев на відповідній ділянці, щільність – за фактичною кількістю живих дерев на одному гектарі. Однорідна частина насадження віднесена до однієї вікової групи та однієї групи щільності; якщо на ділянці є частини з різним віком або щільністю, площа розподілена за фактично зайнятою ними площею.

2. Із площ насаджень культур зерняткових площі яблунь і груш розподілені за віком насаджень: менше 5 років, від 5 до 14 років, від 15 до 24 років, 25 і більше років; та за щільністю насаджень: менше 400, від 400 до 1599, від 1600 до 3199, 3200 дерев на 1 га і більше.

Дані щодо сумарних значень площі яблунь та груш за віковими групами та за групами щільності насаджень мають дорівнювати відповідно даним щодо загальної площі насаджень цих насаджень.

3. Із площ насаджень культур кісточкових площі вишні, черешні, сливи, персика, нектарина та абрикоса розподілені за віком насаджень: менше 5 років, від 5 до 14 років, 15 і більше років; та за щільністю насаджень: менше 600, від 600 до 1199, 1200 дерев на 1 га і більше.

Дані щодо сумарних значень площі вишні, черешні, сливи, персика, нектарина й абрикоса за віковими групами та за групами щільності насаджень мають дорівнювати відповідно даним щодо загальної площі насаджень площі цих насаджень.

4. Площа виноградників відображена відповідно до підходів, викладених у пунктах 6 та 54–55 розділу II цих Роз'яснень і розподілена за переважним господарським призначенням винограду, віком і щільністю насаджень.

Сумарна площа виноградників розподілена за віком насаджень: менше 3 років, від 3 до 9 років, від 10 до 19 років, від 20 до 29 років, від 30 до 49 років, 50 і більше років; та за щільністю насаджень: менше 1000, від 1000 до 1499, 1500 рослин на 1 га і більше.

Дані щодо кожного із сумарних значень площ насаджень винограду столового, винограду для виробництва родзинок та винограду для виробництва

вина за віковими групами та групами щільності насаджень мають дорівнювати відповідним даним щодо загальної площі цих насаджень.

5. Показники щодо площі виноградників за віком і щільністю насаджень також деталізовані за сортами винограду. Сорт визначено за документами про походження садивного матеріалу, паспортом виноградника або даними інвентаризації. Змішані насадження розподілені між сортами пропорційно фактично зайнятій кожним сортом площі.

6. Назва сорту відповідає довіднику, сформованому на підставі Переліку класифікованих сортів винограду, у тому числі ароматичних, затвердженого наказом Мінагрополітики від 29 квітня 2025 року № 1705, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 травня 2025 року за № 728/44134:

Аврора Магараца, Алеатіко (Aicatico Nero, Aglianico Dolce, Aglianico Nero, Agliano, Vernaccia Moscatella, Vernaccia Pergola, Moscatele Livatice, Lakrima Dolche, Pelaverde, Uva Liatica), Аліготе (Beaunois, Vert Blanc, Giboudot Blanc, Griset Blanc, Carcarone, Melon De Jura, Pistone, Plant Gris, Troyen Blanc), Альбільо кримський, Альмінський, Анателикон, Антей магарацький, Анчеллотта червона (nacelatto, Ancellotta Di Massenzatico, Ancelotti, Lancellotta, Uino, Uvino), Ароматний, Бастардо магарацький, Біанка, Бордо, Буковинка, Вердельо, Гарс Левелю (Budai F her, Lindenblaetrige, Липовина, Токай, Feuille de Tilleul, Харшлевелю), Гвієне, Голубок, Гренаш чорний (Alicante, Cannonau, Tocaï rosso, Gamacha tinta, Grenache noir, Grenache rouge), Грюнер Вальтлінер, Данко, Джеват кара, Дністровський рожевий, Екім кара (Кефесія, Крона), Загрей, Іршаї Олівер (Aranyló Kogaï. Золотистий ранній, Carola, Мускат Іршаї Олівер), Іскорка, Каберне Совіньйон (Bidure, Бордо, Lafit, Lafite, Lafet, Petit Cabernet, Cabernet), Каберне Фран (Ardounet, Beron, Breton, Bordo Magher, Gros Cabernet, Gros Vidure, Гро Буше, Carmenet, Capbreton, Plant Breton, Petit Fer, Petit Vidure, Каберне грі, Hartling, Trousset noir, Франк блауер, Франк nero, Фран нуар), Капсельський білий (Матвієнківський), Кекфранкос (Лімбергер, Блауфранкіш, Blauer Limberger, Grossburgunder, Karmazin, Frankovka, Frankinja, Crna Moravka, Широколистий), Кок пандас, Кокур білий (Білий довгий, Бігас Кокур, Довгий, Кокур де Занте), Лівадійський чорний, Мальбек (Кот, Кагор, Коста роза, Noir de Pressac, Medoc Noir, Tinturin, Фран Моро, Jacobin Blauer), Марсельський чорний ранній, Мерло (Alicante, Alicante Noir, Black Alicante, Bigney, Bigney Rouge, Bidal, Vidal, Vitraillie, Picard, Planet Medok, Sud Des Graves Vidal), Морастель (Minustellu-Cagnulari, Graciano, Tinta, Miuda, Бальтазар, Balsac, Veremeta, Drug, Clairette Noire, Negrette, Plant de Saint Gilles, Rossola Nera, Torrentes), Мурведр (Alicante, Піно флері, Матаро, Tinta do Padre Antonio, Charmet, Espar), Мускат білий (Gelber Muskateller, Moscatel de Grano, Menudo, Moscatel Galego Branco, Moscato bianco B, Moschato aspro, Muskat, Muskat zlutý, Muskatel, Rumeni muskat, Sarga), Мускат Голодриги, Мускат одеський, Мускат Оттонель (Moschato Samou, Ottonel muskotaly, Моттонель, Мускателлер Оттонель, Mirislavka, Muskotaly, Оттонель, Muskat), Мускат рожевий (Moscatel de Grano Menudo Rojo, Roter, Muskateller, Brauner Muskateller, Muscat à petits grains rouges, Piros Muskotaly,

Rother Frontignac), Мускат чорний (Мускат червоний, Busuioaca de Bohotin, Moscatel Galego Roxo, Muskateller Roter, Gara muscat, Кайяба, Moscatel negro, Caillaba, Muscat à petits grains noirs, Rother frontignan, Schwarzblauer muskateller), Мюллер Тургау (Мюллер, Мюллерка, Мюллерово, Риванер, Ризванець), Овідіопольський, Одеський жемчуг, Одеський чорний (Аліберне), Олег (Діамант), Пам'яті Голодриги, Первенець Магарача, Піно сірій (Піно Грі, Grauer Burgunder, Pinot Griogio, Rul nder, Rulansk sede, Sivi pinot, Szukeyarat, Viliboner, Гресу Клевнер, Grauer Riesling, Grauklevner, Cordelier Gris, Malvoisie, Auxerrois Gris, Syurke Barat, Szuerke Kisburgundi, Rulander, Tokayer, Fromenteau Gris, Champagner), Піно чорний (Піно Нуар, Піно Фран, Blauer Burgunder, Blauer Sp tburgunder, Modri pinot, Pinot nero, Pinot crni, Rulandské modr), Подарок Магарача, Рислінг Магарача, Рислінг рейнський (Rajnai rizling, Rhine Riesling, Rizlink rynsky, Riesling renano, Weisser Riesling, Білий Рислінг, Gewuerztraube, Graschevina, Lipka, Мозельрислінг, Kleiner Riesling, Niederlaender), Пісус, Ркацителі (Мамали Ркацителі, Дедали Ркацителі, Кукура, Будахурі), Роднічок, Рубін Голодриги, Рубін таїровський, Рубіновий Магарача, Сапераві (Didi Saperavi, Kleinbeeriger), Сари пандас, Серсіаль, Совіньйон блан (Совіньйон білий, Блан фюме, Бордо бьянко, Гро Совіньйон, Мускат Сільванер, Пти Совіньйон, Совіньйон), Совіньйон зелений (Гро Совіньйон, Піно місцевий білий), Солдайя, Сонячнодолинський, Спартанець Магарача, Сухоліманський білий, Тавквері Магарача, Тельті курук (Кіпрідський, Лисячий хвіст, Noyemberyani Teghakan), Трамінер рожевий (Gewurztraminer, Diseci traminec, Roter Traminer Rs, Traminer roz, Traminer, Traminer aromatico, Tramini cerveny, Traminac, Gris rouge, Dreimaenner, Drumin, Klaevner, Хайден), Фетяска біла (Леанка, Медлайн, Пасаряска, Poama Fetei, Poama pasareasca, Feteasca alba), Фурмінт (Keknyelu, Sipon, Moslavac, Arany Furmint, Grasa de Kotnar, Zapfner, Mosler, Мословак, Poshipon, Пома грасса, Posipel, Сіпон, Токайський, Фурмінт золотий, Edelweisser Tokayer), Цимлянський чорний (Грушевий, Чорний, Чорний винний, Цимлянський), Цитронний Магарача, Черсегі фюсереш, Чорна опіана, Шардоне (Blanc de Champagne, Burgundi Feher, Veis Edler, Weisser Clevner, Weisser Rulander, Claevner, Luizant, Morillon, Noirien Blanc, Auvergnat Blanc, Pinot Chardonnay), Ярило, та сорт винограду інший, у тому числі ароматичний.

7. Кожен сорт у розподілі за віковими групами та групами щільності насаджень не може бути наведено декілька разів. Для кожного сорту має бути зазначена площа щонайменше за однією віковою групою та однією групою щільності. Дані щодо сумарної площі сорту винограду за віковими групами має дорівнювати його даним щодо сумарної площі цього ж сорту винограду за групами щільності. Одна й та сама площа повторно не може бути врахована.

Дані щодо сумарної площі виноградників усіх сортів у кожній віковій групі має дорівнювати даним щодо суми площ винограду столового, для виробництва родзинок і для виробництва вина у відповідній віковій групі.

Дані щодо сумарної площі виноградників усіх сортів у кожній групі щільності насаджень має дорівнювати даним щодо суми площ виноградників зазначених напрямів використання у відповідній групі щільності.

Переліки сортів винограду в розподілах за віковими групами та групами щільності насаджень мають збігатися.

Якщо заповнено відповідну вікову групу або групу щільності, має бути наведено її розподіл за сортами, і навпаки.

IV. Показники щодо зрошення та осушення

1. Показники щодо зрошення та осушення характеризують застосування господарством водної меліорації на сільськогосподарських землях, що використовуються, зокрема фактично зрошену площу відкритого ґрунту протягом звітного року та її розподіл за методами поливу, видами земель і сільськогосподарських культур, обсяг і джерела використаної для зрошення води, наявність та особливості використання зрошувальної інфраструктури, систем обліку й контролю води, а також площу земель, на яких за допомогою осушувальної (дренажної) мережі здійснювалося відведення надлишкової вологи або регулювання водного режиму.

2. Показник щодо здійснення зрошення сільськогосподарської землі, що використовується, характеризує здійснення у господарстві поливу хоча б однієї ділянки сільськогосподарської землі, що використовується, протягом звітного року.

Стверджувальна відповідь має бути зазначена, якщо протягом звітного року хоча б на частину сільськогосподарських земель, що використовуються господарством, у тому числі закритого ґрунту, фактично подавалася вода для зрошення не менше одного разу, незалежно від кількості поливів, джерела води, способу її подавання, належності зрошувального обладнання та отримання врожаю із цієї площі.

3. Показник зрошеної площі сільськогосподарської землі, що використовується (на відкритому ґрунті), характеризує сумарну фізичну зрошену площу земель на відкритому ґрунті, яка фактично поливалася не менше одного разу протягом звітного року, зокрема ріллі (орних земель), у тому числі перелогів, багаторічних насаджень, сіножатей і пасовищ.

Одна й та сама площа врахована один раз незалежно від кількості поливів. Площі культур закритого ґрунту в цьому показнику не враховані.

Із загальної зрошеної площі виокремлені площі за методами поливу: поверхневого, спринклерного та крапельного зрошення.

Якщо на одній площі застосовано кілька методів, вона має бути віднесена лише до переважного методу без подвійного обліку.

4. Показник поверхневого зрошення відображає площі, частково або повністю вкриті водою, незалежно від подавання води самопливом або насосами. У показнику враховані полив борознами, смугами, затопленням, ручний полив відрами або лійками, а також частково регульоване зрошення паводковими водами.

5. Показник спринклерного зрошення (дощування) відображає площі, на яких вода подавалася під тиском через мережу труб і розпилювалася форсунками, імітуючи дощ. У показнику враховані площі зрошені дощувальними машинами, круговими та фронтальними установками, стаціонарними або пересувними спринклерами та розбризкувачами.

6. Показник крапельного зрошення відображає площі, на яких вода під невисоким тиском подавалася через мережу трубопроводів за визначеною схемою безпосередньо до кореневої системи рослин. У показнику враховані наземне та підземне крапельне зрошення і мікродощування.

7. Показники площі сільськогосподарських земель на відкритому ґрунті, яка зрошувалася не менше одного разу протягом останніх 12 місяців, характеризують розподіл загальної фактично зрошеної площі сільськогосподарських земель, що використовуються на відкритому ґрунті у звітному році, за видами земель і сільськогосподарських культур.

8. Із площі ріллі (орних земель) виокремлені площа посівів сільськогосподарських культур і площа перелогів; із площі посівів – площі зернових культур, у тому числі кукурудзи на зерно, зернобобових культур, коренеплодів та бульбоплодів, у тому числі картоплі, технічних культур, у тому числі ріпаку та кользи, соняшнику, кормових, овочевих, баштанних продовольчих та інших орних культур; із площі багаторічних насаджень – плодкових, ягідних культур і горіхів, у тому числі суниць та полуниць, і площі винограду.

Площі окремих сільськогосподарських культур ураховані відповідно до змісту категорій культур, визначених у розділі II цих Роз'яснень.

Якщо одну ділянку поливали кілька разів, її площа має бути врахована один раз у відповідній категорії незалежно від кількості поливів.

9. Із загальних зрошених площ відповідних груп площа кукурудзи на зерно не може перевищувати площу зернових культур для виробництва зерна; площа картоплі – площу коренеплодів та бульбоплодів; сумарна площа ріпаку та кользи і соняшнику – площу технічних культур; площа суниць та полуниць – площу плодкових, ягідних культур і горіхів.

Сумарні дані щодо зрошених площ ріллі (орних земель), багаторічних насаджень, сіножатей та пасовищ мають дорівнювати даним щодо загальної зрошеної площі сільськогосподарських земель, що використовуються на відкритому ґрунті.

10. Загальна зрошена площа сільськогосподарських земель на відкритому ґрунті, а також зрошена площа ріллі (орних земель), перелогів, багаторічних насаджень, сіножатей та пасовищ зазвичай не повинні перевищувати відповідно загальну площу сільськогосподарських земель, що використовуються, та площу

відповідних видів земель на кінець звітнього року, крім випадків вибуття земельних ділянок із власності або користування господарства протягом звітнього року чи зміни виду їх використання.

Зрошена площа відповідного виду сільськогосподарської культури зазвичай не повинна перевищувати її зібрану площу, крім випадків, коли площа фактично зрошувалася, але врожай із неї не був зібраний, зокрема внаслідок загибелі посівів, або після зрошення змінилося господарське призначення посіву.

Зрошена площа плодових, ягідних культур і горіхів, у тому числі суниць та полуниць, а також винограду зазвичай не повинна перевищувати відповідну загальну площу цих багаторічних насаджень, що перебували протягом звітнього року у власності або користуванні господарства.

11. Показник обсягу води, використаної для зрошення у звітньому році, характеризує загальний обсяг води з усіх джерел, фактично використаної для зрошення всіх сільськогосподарських земель господарства, що використовуються (у тому числі у закритому ґрунті) у звітньому році.

За наявності приладів обліку обсяги відображені за їхніми даними. За відсутності безпосереднього вимірювання обсяг води визначений розрахунково за продуктивністю насосів і тривалістю їх роботи, нормами поливу та фактично политою площею, даними водопостачальної організації або іншими документами, наведеними в пункті 8 розділу I цих Роз'яснень.

Якщо господарство здійснювало зрошення, обсяг використаної води має бути зазначений обов'язково та є більшим за нуль.

12. Показник щодо джерел води для зрошення характеризує наявність і використання джерел, з яких господарство фактично отримувало воду для зрошення у звітньому році.

За використання кількох джерел мають бути зазначені всі відповідні варіанти відповідей. У разі послідовного переміщення води між кількома об'єктами має бути враховане лише її первинне джерело. Наприклад, якщо ґрунтову воду перекачано до водойми господарства, а потім використано для зрошення, мають бути зазначені ґрунтові води; водойма як окреме джерело поверхневих вод не врахована.

Якщо господарство здійснювало зрошення, має бути зазначено щонайменше одне джерело використаної води.

13. У показнику ґрунтових вод у межах господарства врахована вода, забрана з підземних водоносних горизонтів через свердловини, колодязі, каптажі та інші підземні джерела, розташовані в межах господарства.

У показнику поверхневих вод у межах і за межами господарства врахована вода з річок, струмків, озер, ставків, каналів, водно-болотних угідь та інших природних або штучних поверхневих водних об'єктів незалежно від їх розташування.

У показнику води з водопровідних мереж врахована вода, отримана з централізованої, комунальної, міжгосподарської, меліоративної або іншої системи водопостачання.

У показнику очищених стічних вод враховані стічні води, які пройшли очищення або іншу необхідну підготовку та були повторно використані для зрошення. Неочищені стічні води у цьому показнику не враховані.

У показнику інших джерел води враховані зібрана дощова вода та інші джерела, не віднесені до наведених вище категорій.

14. Стверджувальна відповідь щодо здійснення платежів за воду має бути зазначена, якщо господарство сплачувало за воду, фактично використану для зрошення у звітному році. У такому разі зазначений переважний метод визначення цих платежів: за обсягом води, за площею зрошуваної землі або за іншою схемою чи комбінацією методів, зокрема сезонно змінними або змішаними тарифами, квотами з фіксованою платою чи додатковою оплатою за обсяг води понад установлену квоту тощо. За відсутності платежів метод визначення їх розміру не має бути зазначений.

15. Показник щодо наявності резервуарів для води характеризує наявність у господарстві штучних або природних резервуарів, водойм чи інших об'єктів, призначених або пристосованих для накопичення та зберігання води, яка була використана для зрошення у звітному році.

У цьому показнику враховані наземні, надземні та підземні резервуари, цистерни, штучні й природні водойми, регулювальні резервуари та ставки, а також мертві рукави річок або канали, які заповнюються водою в дощовий сезон і перекриваються в посушливий сезон для використання води для зрошення. Якщо вода зберігається та ізольована в каналі, він вважається резервуаром для води.

16. Показник щодо наявності насосних станцій для зрошення характеризує наявність у господарстві власної або орендованої стаціонарної чи пересувної насосної станції, призначеної для забору або подавання води в систему зрошення, незалежно від типу встановленого насоса, зокрема відцентрового наземного, вертикального свердловинного (турбінного), заглибного, осьового або іншого типу. Якщо господарство здійснювало зрошення, наявність або відсутність насосної станції має бути зазначена обов'язково.

17. Показник щодо використання системи фертигації характеризує використання у господарстві методу внесення добрив разом із поливною водою через систему зрошення. Якщо господарство здійснювало зрошення, використання або невикористання системи фертигації має бути зазначене обов'язково.

18. Показник щодо використання системи обліку води для зрошення характеризує тип системи обліку обсягу води, використаної для зрошення:

ручної, за якої показники знімають із лічильників або інших водомірних засобів (водозливу, греблі, лотка тощо) вручну; автоматичної, за якої дані автоматично фіксуються, зберігаються чи передаються електронними приладами; ручної та автоматичної.

Якщо господарство здійснювало зрошення, має бути зазначено один із наведених способів обліку води або відсутність такого обліку.

19. Показник щодо використання контролю процесу зрошення характеризує здійснення у господарстві контролю процесу зрошення (початку, тривалості, інтенсивності та завершення поливу), а також застосований спосіб такого контролю: вручну (коли працівник регулює без автоматичної системи керування), автоматично (за попередньо встановленою програмою, таймером або іншою системою, яка регулює подавання води без постійного втручання працівника), точне зрошення (строки, норми або місця подавання води визначають відповідно до потреб окремих ділянок чи рослин, у тому числі з використанням датчиків вологості ґрунту, або без них, метеоданих, цифрових карт або іншої інформації), комбінація методів.

Якщо господарство здійснювало зрошення, має бути зазначено один спосіб контролю процесу зрошення або відсутність такого контролю.

20. Показник щодо технічного обслуговування, ремонту або модернізації системи зрошення характеризує здійснення протягом звітного року та двох попередніх до нього календарних років робіт для підтримання, відновлення або поліпшення зрошувальної системи (включно з обслуговуванням розподільчої мережі) за видами робіт:

регулярне щорічне обслуговування, наприклад планові огляди обладнання, очищення каналів, труб і фільтрів, промивання крапельних ліній, перевірка насосів, клапанів і з'єднань, усунення незначних витоків, заміна швидкозношуваних елементів та підготовка системи до сезону або зимового зберігання тощо;

ремонт або модернізація, наприклад капітальний ремонт, заміна насосів, трубопроводів, дощувальних установок або інших основних елементів, відновлення каналів, реконструкція чи розширення мережі, упровадження крапельного зрошення, автоматичного обліку, автоматизованого керування, датчиків, технологій точного зрошення або інших технічних рішень, що поліпшують характеристики системи тощо.

Якщо господарство здійснювало зрошення, має бути зазначено один варіант щодо проведення таких робіт або їх відсутності. Якщо протягом зазначеного періоду проведено як регулярне обслуговування, так і ремонт або модернізацію зрошувальної системи, має бути зазначено ремонт або модернізацію як суттєвіше втручання в її стан і функціонування.

21. Показник щодо загальної площі осушених сільськогосподарських земель, що використовуються, характеризує фізичну площу усіх сільськогосподарських земель, що використовуються господарством, на яких

здійснювалось у звітному році штучне відведення надлишкових поверхневих або ґрунтових вод за допомогою відкритих чи закритих осушувальних споруд.

У показнику враховані площі, осушення яких здійснюється за допомогою відкритих каналів, траншей, каналів, закритого дренажу або штучно змінених водотоків. Не враховані природне відведення надлишкової води до озер, боліт і річок, осушення торфовищ та землі, зайняті болотами.

Одна й та сама площа має бути врахована один раз незалежно від кількості дренажних заходів.

V. Показники щодо обробітку ґрунту

1. Показники щодо оброблення ґрунту характеризують площу ріллі (орних земель) на відкритому ґрунті, засіяну або оброблювану у звітному році, за застосованими системами обробітку ґрунту та за видом покритву ґрунту після збирання основної культури.

У показниках площі ріллі за системами обробітку ґрунту не враховані рілля, яка у звітному році не засівалася та не оброблялася, постійні сіножаті й пасовища, багаторічні насадження, а також площі закритого ґрунту під склом або іншим високим доступним накриттям.

Із загальної площі ріллі на відкритому ґрунті, виокремлено площі ріллі за системами обробітку (інтенсивною, ґрунтозахисною (мінімальною) (у тому числі смуговою), нульовою) та за видом покритву ґрунту після збирання основної культури, зокрема протягом зимового періоду (під озимими культурами, покритвними та проміжними культурами, вкриті рослинними рештками та/або мульчою та без рослинного покритву після збирання основної культури).

2. Площа за системами обробітку ґрунту визначена за операціями, проведеними між збиранням попередньої культури та сівбою або підготовкою ґрунту для наступної культури. Якщо протягом звітного року на одній ділянці вирощували кілька культур, її площа має бути врахована один раз – за основною культурою.

3. Показник площі ріллі за інтенсивною (традиційною) системою обробітку ґрунту відображає площу, на якій обробіток передбачав перевертання шару ґрунту із загортанням рослинних решток, переважно полицевим або дисковим плугом, із можливим подальшим вторинним обробітком, зокрема дисковою бороною.

4. Показник площі ріллі за ґрунтозахисною (мінімальною) системою обробітку ґрунту відображає площу, оброблену без обертання шару ґрунту із збереженням на поверхні, як правило, не менше 30 % рослинних решток для захисту від ерозії та збереження вологи. У показнику враховані смуговий (зональний), гребеневий та інші види безполицевого обробітку, зокрема чизельний, плоскорізний і вертикальний, якщо вони відповідають зазначеним умовам.

5. Показник площі ріллі за смуговою системою обробітку ґрунту відображає частину площі ріллі за ґрунтозахисною системою, на якій для висівання насіння оброблено окремі смуги завширшки переважно від 5 до 20 см, а ґрунт між ними не оброблено та залишають вкритим рослинними рештками.

6. Показник площі ріллі за нульовою системою обробітку ґрунту відображає площу ріллі, на якій між збиранням попередньої культури та сівбою наступної культури обробіток ґрунту не проводили, а насіння висівали безпосередньо в ґрунт, необроблений після збирання попередньої культури. За використання цієї системи для контролю бур'янів можуть застосовуватися гербіциди, а стерня, рослинні рештки або мульча можуть залишатися на поверхні ґрунту для захисту від ерозії.

Сумарні дані щодо площі за системами обробітку ґрунту не повинні перевищувати дані щодо площі ріллі (орних земель), за винятком випадків, коли відповідні земельні ділянки перебували під сівозміною протягом звітнього року, але до кінця звітнього року вибули з власності або користування господарства чи змінився вид їх використання.

7. Показник площі ріллі під озимими культурами відображає площу, на якій культури висіяли восени та вони росли протягом зими для подальшого збирання або використання на випас.

8. Показник площі ріллі під покривними та проміжними культурами відображає площу, на якій між збиранням попередньої культури та сівбою наступної спеціально висівали рослини для захисту ґрунту, збереження поживних речовин, регулювання водного режиму, контролю бур'янів, шкідників і хвороб або підтримання біорізноманіття. Зазвичай такі культури не вирощують як основну товарну продукцію, хоча окремі з них можуть використовуватися на корм. У показнику не враховані звичайні озимі культури, постійні сіножаті й пасовища.

9. Показник площі ріллі, вкритої рослинними рештками та/або мульчою, відображає площу, на якій протягом зимового періоду залишалися стерня, соломка чи інші частини рослин або було внесено мульчу природно чи штучно. У показнику враховані самосів зернових культур, що вкриває ґрунт після проведення обробітку, та площі, на яких залишається щонайменше 10 % рослинних решток.

10. Показник площі ріллі без рослинного покриву після збирання основної культури відображає площу, яку після збирання врожаю зорали або обробили іншим способом і залишили протягом зими незасіяною та не вкритою рослинними рештками до проведення передпосівного обробітку або сівби. У показнику не враховані площі, на яких залишилося понад 10 % рослинних решток.

Сумарні дані щодо площі ріллі за видами покриття ґрунту не повинні перевищувати дані щодо загального значення площі ріллі (орних земель), за винятком випадків, коли відповідні земельні ділянки використовувалися як рілля протягом звітнього року, але до кінця звітнього року вибули з власності або користування господарства чи змінився вид їх використання.

11. Показник площі ріллі на відкритому ґрунті, яка перебуває під сівозміною, характеризує площу ріллі, на якій сільськогосподарські культури чергують, як правило, щороку, за запланованою схемою або послідовністю.

У показнику площі ріллі на відкритому ґрунті, яка перебуває під сівозміною, ураховані площі з чергуванням однорічних культур, зокрема різних видів зернових, а також багаторічні польові трави, травосуміші та суміші трав із бобовими культурами, якщо вони є складовою сівозміни.

У показнику площі ріллі на відкритому ґрунті, яка перебуває під сівозміною, не враховані площі беззмінного вирощування однієї культури, площі товарного овочівництва, на яких чергуються лише овочеві культури, багаторічні культури, що тривалий час залишаються на одному полі, а також площі закритого ґрунту під склом або іншим високим доступним накриттям.

Площа ріллі під сівозміною не повинна перевищувати загальну площу ріллі, за винятком випадків, коли відповідні земельні ділянки перебували під сівозміною протягом звітнього року, але до кінця звітнього року вибули з власності або користування господарства чи змінився вид їх використання.

VI. Показники щодо наявності сільськогосподарських тварин

1. Показники щодо кількості сільськогосподарських тварин, які були в наявності, характеризують сумарну кількість живих сільськогосподарських тварин певного виду за статевіковими групами, які перебувають у володінні або під управлінням господарства станом на кінець звітнього року, незалежно від породи, напряму використання у сільськогосподарській діяльності та способу виробництва (неорганічне, органічне виробництво).

У показниках кількості сільськогосподарських тварин урахована кількість власних і тварин, узятих у найм (оренду), якщо господарство фактично здійснює управління їх утриманням та несе пов'язані із цим витрати й ризики. У показниках також ураховані тварини, продані, але фактично не передані іншому утримувачу та тварини, що залишаються під управлінням господарства, а також тварини, тимчасово відсутні через випасання, перегін або ветеринарне обслуговування, якщо вони залишаються під управлінням господарства.

У показниках кількості сільськогосподарських тварин не врахована кількість тварин, переданих іншому господарству разом з управлінням, витратами та ризиками, а також тварини інших утримувачів, які перебувають у господарстві лише для забою, перевезення чи короткострокового обслуговування. Також не врахована кількість викрадених або здохлих тварин незалежно від причин їх вибуття та можливого відшкодування вартості, а також

тварин, яких утримують виключно як домашніх улюбленців або для дозвілля і не використовують у сільськогосподарській діяльності.

2. Із загальної кількості сільськогосподарських тварин за відповідними видами та статевовіковими групами виокремлена кількість органічних сільськогосподарських тварин, вирощування яких провадиться з дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

У кількості органічних сільськогосподарських тварин ураховані тільки сертифіковані органічні тварини, без урахування тварин, що утримуються в період переходу від виробництва неорганічної продукції до виробництва органічної продукції.

3. Показник кількості великої рогатої худоби, яка була в наявності на кінець звітнього року, характеризується сумарною кількістю тварин усіх статей, віднесених до великої рогатої худоби, уключаючи буйволів, яків, бізонів та їх гібридів, за такими віковими та статевовіковими групами: велика рогата худоба до 1 року, велика рогата худоба від 1 року до досягнення 2 років, велика рогата худоба віком 2 роки і старше.

4. Показник кількості великої рогатої худоби до 1 року відображає сумарну кількість самців і самок великої рогатої худоби віком до 1 року: теличок, некастрованих бичків і кастрованих воликів, у тому числі отриманих як від корів, так і від телиць, що отелилися вперше, та телят інших видів великої рогатої худоби.

5. Показник кількості великої рогатої худоби від 1 року до 2 років відображає сумарну кількість самців і самок великої рогатої худоби віком від 1 року до досягнення 2 років: телиць (самок зазначеного віку, які ще жодного разу не отелились: запліднених, спарованих і штучно запліднених тварин, незалежно від того, встановлено їхню тільність чи ні, та інших (незапліднених)), биків некастрованих і волів (биків кастрованих) та інших видів великої рогатої худоби віком від 1 року до досягнення 2 років.

6. Показник кількості великої рогатої худоби від 2 років відображає сумарну кількість самців і самок великої рогатої худоби віком 2 роки і старше: биків некастрованих і волів (биків кастрованих); інших видів самців великої рогатої худоби не передбачених у формі (буйволів, яків, бізонів, гібридів тощо); телиць, які ще жодного разу не отелились (запліднених, спарованих і штучно запліднених тварин, незалежно від того, встановлено їхню тільність чи ні, та інших (незапліднених)); корів, буйволиць молочних порід самиць, які розтелилися та переведені в групу корів, яких через породу чи особливі якості утримують виключно або переважно для одержання молока для споживання людиною або переробки на молочні продукти; корів, буйволиць інших порід самиць, які розтелилися та переведені в групу корів, буйволиць, яких через

породу чи особливі якості утримують виключно або переважно для інших цілей, крім одержання молока, наприклад, для одержання м'яса; інших видів самиць великої рогатої худоби, які розтелилися, не передбачених у формі (самиць яків, бізонів, гібридів тощо).

7. Показник кількості овець та кіз характеризується сумарною кількістю овець (вівцематок і ярок, баранів-плідників, ягнят до 1 року та інших овець) та кіз (козоматок, кізочок, козлів-плідників, козенят та інших кіз) будь-якого віку та статі, які перебували під управлінням господарства на кінець звітного року.

8. Із загальної кількості овець, які були в наявності на кінець звітного року, виокремлено кількість вівцематок, які характеризують сумарну кількість вівцематок (овець, що ягнилися один або декілька разів) та ярок (тварин, які ще жодного разу не ягнилися), яких через породу чи особливі якості утримують виключно або переважно для одержання молока для споживання людиною або переробки на молочні продукти, а також таких, що призначені для інших цілей, крім одержання молока для споживання людиною або переробки на молочні продукти.

9. Із загальної кількості кіз, які були в наявності на кінець звітного року, виокремлено кількість козоматок – кіз, що дали приплід один або декілька разів, і кізочок, спарованих уперше та призначених для племінних цілей і одержання молока.

10. Показник кількості свиней характеризується сумарною кількістю свиней будь-якого віку, статі та живої маси, які перебували під управлінням господарства на кінець звітного року за такими статевовіковими групами: поросята живою масою до 20 кг; свиноматки живою масою 50 кг і більше, які відображають як свиноматок, що призначені для племінних цілей (запліднених (спарованих і штучно запліднених тварин) та інших (незапліднених)), що опоросилися один або декілька разів і переведені в основне стадо (масою 50 кг та більше), так і таких, що перевіряються (призначених для розведення, які жодного разу не опоросилися, але виділені для одержання приплоду, а також підсосних маток, які вперше опоросилися, до відлучки від них поросят і переведення їх в основне стадо або на відгодівлю для забою на м'ясо (запліднених (спарованих та штучно запліднених тварин) та інших (незапліднених))); кнурів-плідників (некастрованих самців, які утримуються для розведення стада) масою 50 кг та більше тощо.

Вибракувані тварини, які поставлені на відгодівлю для забою на м'ясо, у кількості свиноматок, не враховані.

11. Показник кількості птиці свійської, яка була в наявності на кінець звітного періоду, характеризується сумарною кількістю птиці (як виведеної у власних інкубаторах, так і придбаної на стороні) будь-якого віку, статі, породи: курей та півнів (курчат-бройлерів, кур-несучок, інших видів не виділених у

формі), індиків, качок (уключаючи мускусних качок (шипунів) і мулардів), гусей, страусів, а також індокачок, цесарок, перепілок, фазанів та інших видів і порід, не виділених у формі.

У кількості курчат-бройлерів ураховано кількість курей та півнів скоростиглого гібриду, яких вирощують для отримання м'яса; до курей-несучок (кури дорослі) включають кількість самок цього виду птиці, які досягли несучої зрілості та утримуються для отримання яєць, незалежно від того, чи були одержані від них яйця, чи ні.

12. Показник кількості кролів, які були в наявності на кінець звітнього року, характеризується сумарною кількістю тварин усіх порід та статевовікових груп, у тому числі кролематок (самиць кролів, які дали приплід один або декілька разів і утримуються для відтворення).

13. Показник кількості бджолосімей характеризується кількістю бджолиних сімей у заселених бджолами вуликах на кінець звітнього року. Бджолосім'ї враховано незалежно від кількості зайнятих ними корпусів, типу чи конструкції вулика. Одна бджолина сім'я врахована як одна одиниця; порожні вулики, запасні корпуси, відводки без самостійної матки та бджолопакети, які не сформовані в окрему сім'ю, у показнику не враховані.

14. Показник кількості тварин хутрових характеризується сумарною кількістю живих хутрових звірів усіх видів та статевовікових груп (самців, самок старше 8 місяців і молодняку), які були в наявності на кінець звітнього року, і яких вирощують та розводять шляхом кліткового утримання, незалежно від подальшого використання (для відтворення, одержання хутра тощо), зокрема лисиць, норок, нутрій, єнотовидних собак, шиншил та інших хутрових звірів. У показнику враховані як тварини, вирощені у господарстві, так і придбані на стороні для укомплектування стада.

15. Показник кількості тварин сільськогосподарських інших характеризується сумарною кількістю живих сільськогосподарських тварин (усіх видів, віку, статі та порід), окремо не наведених у формі, які були в наявності на кінець звітнього року і утримувались для відтворення, виробництва продукції, забою, виконання робіт або іншої діяльності, що приносить дохід.

У показнику ураховано кількість коней (кобил віком від 3 років і старших, жеребців, меринів і молодняк коней) і родини конячих (віслюків, мулів і лошаків будь-якого віку та статі (відповідно гібридів віслюка, кобили та жеребця, ослиці)); тварин родини оленевих будь-якого виду, віку, статі та породи, яких утримують на фермах, зокрема оленів благородних і плямистих, оленів північних та ланей; живих рептилій, розведених на фермах (у т. ч. змії і черепахи); живих метеликів шовкопряду шовковичного (тутового), яких використовують у шовківництві, а також інших живих тварин, окремо не зазначених у формі, яких утримують для відтворення, виробництва продукції, забою, виконання робіт або іншої діяльності, що приносить дохід.

У показнику не враховані домашні тварини, яких утримують виключно для особистих потреб або дозвілля сім'ї та не використовують у сільськогосподарській діяльності чи діяльності, що приносить дохід.

16. За наявності у господарстві на кінець звітнього року великої рогатої худоби, свиней або курей і півнів, як правило, зазначені наявність відповідних місць для їх утримання та кількість місць щонайменше за одним способом утримання відповідної групи. Винятком є випадки, коли тварини перебувають під управлінням господарства, але фактично утримуються поза його місцями утримання, зокрема тимчасово перебувають в інших місцях або на випасі тощо.

VII. Показники щодо утримання сільськогосподарських тварин

1. Показники щодо утримання сільськогосподарських тварин характеризують наявність у власності або користуванні господарства протягом звітнього року приміщень, споруд, стійл, боксів, кліток, вольєрів, вигульних та інших майданчиків, призначених для утримання сільськогосподарських тварин за видами (для великої рогатої худоби, свиней, курей і півнів), їхню місткість, типи облаштування та фактичні способи використання протягом звітнього року.

Ці показники також характеризують розподіл місць за системами утримання, наявність у місцях утримання систем зберігання та/або прибирання твердого гною, тривалість утримання на відкритому повітрі, а також доступ сільськогосподарських тварин до вигульних майданчиків.

2. Стверджувальна відповідь щодо наявності у господарстві місць для утримання сільськогосподарських тварин має бути зазначена, якщо протягом звітнього року господарство мало у власності або користуванні хоча б одне придатне місце для утримання будь-якого виду сільськогосподарських тварин (приміщення, споруду або обладнану відкриту територію тощо) незалежно від того, чи було воно зайняте твариною на дату обліку.

У показнику враховані також місця для овець, кіз, коней, іншої птиці та інших сільськогосподарських тварин, кількість яких за системами утримання у формі окремо не відображається. Непридатні або остаточно виведені з експлуатації об'єкти не враховані.

3. Показник кількості місць для утримання сільськогосподарських тварин характеризує місткість відповідного приміщення, споруди або обладнаного майданчика протягом звітнього року, тобто кількість тварин певної групи, які можуть одночасно утримуватися в ньому за звичайних умов експлуатації.

У показнику враховані також місця, тимчасово не зайняті через перерву між виробничими циклами, очищення, дезінфекцію, ветеринарні заходи, тимчасову відсутність тварин або інші подібні обставини, якщо ці місця залишаються придатними до використання та зазвичай призначені для утримання тварин. Не враховані демонтовані, зруйновані, непридатні, остаточно виведені з

експлуатації або переобладнані для інших потреб місця, а також тимчасово облаштовані площі, які не належать до системи утримання тварин.

Одне й те саме місце має бути враховане один раз за відповідним видом і групою тварин та системою утримання, для якої воно призначене. Якщо протягом звітного року на одному місці послідовно утримували кількох тварин, це місце повторно не може бути враховане.

4. Кількість місць визначена за проектною місткістю приміщення, даними технічної чи інвентаризаційної документації. За відсутності такої інформації кількість місць визначена з урахуванням фактичного облаштування приміщення та застосовних норм площі, щільності або розміщення тварин відповідного виду й групи. Якщо визначити місткість у такий спосіб неможливо, вона наближено оцінена за найбільшою кількістю тварин, які одночасно утримувалися у відповідному місці протягом звітного року.

Для тварин, яких постійно утримують на відкритому повітрі, кількість місць визначена за кількістю тварин, яку господарство може утримувати на відповідній площі за звичайних умов утримання та допустимого навантаження на пасовище, загін або іншу відкриту територію.

5. Показники кількості місць для утримання великої рогатої худоби характеризують розподіл кількості місць окремо для корів та іншої великої рогатої худоби (крім корів) за типами утримання (прив'язним, безприв'язним/боксовим, іншими типами утримання у приміщеннях та утриманням на відкритому повітрі).

Розподіл тварин між цими групами здійснюють відповідно до визначень, наведених у розділі VI цих Роз'яснень, зокрема до корів уключають корів молочних та інших порід.

6. Із кількості місць для прив'язного, безприв'язного/боксового та інших типів утримання великої рогатої худоби окремо виокремлені місця із системою зберігання та/або прибирання твердого гною.

У показниках кількості місць із системою зберігання та/або прибирання твердого гною враховані місця, де гній із підстилкою або без неї накопичується, зберігається чи видаляється переважно у твердому стані, зокрема шляхом механічного прибирання, згрібання або періодичного видалення підстилки.

У показниках кількості місць із системою зберігання та/або прибирання твердого гною не враховані місця, де гній і сеча надходять до підпідлогових каналів, ям, резервуарів чи інших споруд і утворюють переважно рідкий або напіврідкий гній. Якщо в одному приміщенні застосовують різні системи поводження з гноєм, місця розподілені відповідно до системи, фактично облаштованої в кожній його частині або секції.

Кількість місць із системою зберігання та/або прибирання твердого гною не може перевищувати загальну кількість місць відповідної групи тварин за відповідним типом утримання.

7. Показник кількості місць для прив'язного утримання великої рогатої худоби (стійла) відображає кількість місць для великої рогатої худоби у приміщеннях, де кожна тварина утримується на визначеному індивідуальному місці та обмежена прив'язю, унаслідок чого не може вільно переміщуватися приміщенням. У цьому показнику враховані прив'язні стійла незалежно від конструкції підлоги, використання підстилки та способу прибирання гною.

8. Показник кількості місць для безприв'язного/боксового утримання великої рогатої худоби відображає кількість місць для великої рогатої худоби у приміщеннях, де тварини не обмежені прив'язю та можуть вільно переміщуватися між зонами годівлі, напування і відпочинку. У показнику враховане також боксове утримання, за якого приміщення поділене на індивідуальні бокси або стійла для відпочинку тварин, але тварини в них не закріплені.

Безприв'язне/боксове утримання може здійснюватися як на підстилці з утворенням твердого гною, так і за системою збирання рідкого або напіврідкого гною.

9. Показник кількості місць для інших типів утримання великої рогатої худоби, не зазначених вище, відображає кількість місць для великої рогатої худоби у приміщеннях, спорудах або спеціально облаштованих системах, які не відповідають визначенням прив'язного, безприв'язного/боксового чи постійного утримання на відкритому повітрі. У показнику, зокрема, ураховані будиночки для телят, у тому числі індивідуальні будиночки типу «іглу», та інші системи утримання, не зазначені у формі. Місця, ураховані за іншим типом утримання, повторно не включені.

10. Показник кількості місць для постійного утримання великої рогатої худоби на відкритому повітрі відображає кількість місць на пасовищах, в огорожених загонах або на інших спеціально відведених відкритих територіях, де тварин постійно утримують протягом року поза тваринницькими приміщеннями, у тому числі на вільному вигулі.

У показнику кількості місць для постійного утримання великої рогатої худоби на відкритому повітрі враховані також місця з навісами або іншими укриттями від несприятливих погодних умов. У показнику не враховані місця для тимчасового або сезонного випасання тварин, а також вигульні майданчики, що використовуються лише для перебування і руху тварин поза приміщенням протягом частини дня.

11. Показник кількості місяців тимчасового утримання великої рогатої худоби на відкритому повітрі характеризує фактичну тривалість випасання протягом звітного року окремо для корів та іншої великої рогатої худоби, яких частину року випасають, а в інший період, наприклад взимку, утримують у приміщеннях.

У показнику кількості місяців тимчасового утримання великої рогатої худоби на відкритому повітрі не враховані перебування на вигульному майданчику та дні, коли тварин випасали дві години або менше. Якщо випасання тривало понад дві години, але менше звичайного повного дня, такий день може бути врахований як половина дня випасання. Зазвичай повний день випасання для великої рогатої худоби становить від 6 до 12 годин залежно від наявності достатньої кількості якісного корму на пасовищі.

Показник тимчасового випасання визначають незалежно від кількості місць для постійного утримання великої рогатої худоби на відкритому повітрі. Значення показника наводять у межах від 1 до 12 місяців за фактичного випасання відповідної групи тварин.

12. Стверджувальна відповідь щодо доступу великої рогатої худоби до вигульного майданчика має бути зазначена в разі фактичного використання коровами або іншою великою рогатою худобою спеціально відведеної відкритої чи частково накритої території для руху й перебування поза приміщенням протягом частини дня.

Вигульний майданчик може мати тверде, водонепроникне, ґрунтове або вкрите рослинністю покриття. Його не ототожнюють із пасовищем, місцем постійного утримання на відкритому повітрі або територією, через яку тварин лише переміщують.

Якщо вигульний майданчик у господарстві є, але відповідна група тварин ним не користувалася, стверджувальну відповідь не наводять.

13. Показники кількості місць для утримання свиней характеризують розподіл кількості місць окремо для свиноматок та інших видів свиней за конструкцією підлоги й способом утримання. Розподіл свиней між цими групами здійснюють відповідно до визначень, наведених у розділі VI цих Роз'яснень.

14. Показник кількості місць для утримання свиней на повністю щілинній підлозі відображає кількість місць у приміщеннях, де вся доступна для тварин поверхня підлоги складається зі щілинних або решітчастих елементів, крізь які гній і сеча потрапляють до розташованої під підлогою гноєзбірної ями, каналу або резервуара, де утворюють рідкий гній. У показнику не враховані місця із суцільною ділянкою для відпочинку.

15. Показник кількості місць для утримання свиней на частково щілинній підлозі відображає кількість місць у приміщеннях, де щілинна або решітчаста частина доступної тваринам поверхні підлоги, призначена для відведення гною і сечі, поєднується із суцільною ділянкою, яка використовувалася переважно для відпочинку, годівлі або іншої активності тварин. Крізь щілинну частину гній і сеча потрапляють до розташованої під підлогою гноєзбірної ями, каналу або резервуара, де утворювався рідкий гній. У показнику не враховані місця з повністю щілинною або повністю суцільною підлогою.

16. Показник кількості місць для утримання свиней на суцільній підлозі без глибокої підстилки відображає кількість місць у приміщеннях із рівною або похилою суцільною підлогою, виготовленою з нешлифованого бетону, що запобігає ковзанню, твердого ущільненого ґрунту чи іншого матеріалу.

Використання невеликої кількості підстилкового матеріалу, який не утворює глибокого шару та регулярно видаляється, не є підставою для віднесення місць до утримання на глибокій підстилці.

17. Показник кількості місць для утримання свиней на глибокій підстилці відображає кількість місць у приміщеннях, де вся доступна тваринам поверхня підлоги вкрита товстим шаром соломи, торфу, тирси чи іншого матеріалу, що поглинає вологу і зв'язує гній та сечу.

У показнику кількості місць для утримання свиней на глибокій підстилці враховані місця, де до шару періодично додають свіжу підстилку, а накопичену суміш видаляють через тривалі проміжки часу, які можуть становити кілька місяців. У показнику не враховані системи з тонким шаром підстилки, що регулярно повністю видаляється.

18. Показник кількості місць для інших типів утримання свиней відображає кількість місць у системах, які не відповідають утриманню на повністю або частково щільній підлозі, на суцільній підлозі без глибокої підстилки, на глибокій підстилці чи на відкритому повітрі у системі вільного виходу.

19. Показник кількості місць для утримання свиней на відкритому повітрі (вільний вихід) відображає кількість місць у системах, де свині можуть вільно переміщуватися відкритою площею щонайменше протягом частини дня, а не утримуються у закритому приміщенні цілодобово.

У показнику кількості місць для утримання свиней на відкритому повітрі (вільний вихід) враховані також системи, за яких свині перебувають на відкритому повітрі лише протягом частини дня, користуються укриттям або повертаються до укриття наприкінці дня.

У показнику кількості місць для утримання свиней на відкритому повітрі (вільний вихід) не враховані вихідні майданчики, які використовуються для руху свиней протягом частини дня, але не належать до системи вільного виходу.

20. Показники кількості місяців утримання свиней на відкритому повітрі характеризують фактичну тривалість використання системи вільного виходу протягом звітного року окремо для свиноматок та інших видів свиней.

Показник кількості місяців утримання свиней на відкритому повітрі має бути відображений лише за тією групою свиней, для якої зазначено місця для утримання на відкритому повітрі та яка фактично утримувалася в цій системі протягом звітного року. Якщо відповідні місця були наявні, але протягом звітного року фактично не використовувалися для утримання цієї групи свиней, кількість місяців не має бути відображена.

У показнику кількості місяців утримання свиней на відкритому повітрі не враховані періоди, протягом яких тварини перебували лише у приміщенні, а також короточасний доступ до технологічного або вигульного майданчика, що не є складовою системи вільного вигулу. Значення показника має бути наведено в межах від 1 до 12 місяців за умови фактичного використання відповідної системи.

21. Показники кількості місць для утримання курей характеризують розподіл кількості місць окремо для курей-несучок та інших видів курей за системами утримання. До інших видів курей належать курчата-бройлери та інші кури й півні, крім курей-несучок. Місця для індиків, качок, гусей, страусів та іншої свійської птиці до цих показників не включають.

Розподіл курей між цими групами здійснюють відповідно до визначень, наведених у розділі VI цих Роз'яснень.

22. Показник кількості місць для утримання курей на глибокій підстилці відображає кількість місць у приміщеннях, де птиця утримується на товстому шарі соломи, тирси, стружки, торфу чи іншого підстилкового матеріалу, та на якому птиця може вільно переміщуватися, а послід накопичується і змішується з підстилкою.

Вольєрні або багаторівневі системи, обладнані глибокою підстилкою, відображають за цим показником.

23. Показник кількості місць для вольєрного багаторівневого утримання курей без підстилки відображає кількість місць у безкліткових системах, які складаються з підлоги та одного або кількох рівнів перфорованих платформ, сідал чи ярусів, між якими птиця може вільно переміщуватися. У системі щонайменше у певній її частині птиці доступні два рівні, а платформи облаштовані так, щоб послід не потрапляв на птицю, яка перебуває нижче.

У таких системах можуть бути окремо облаштовані зони для годівлі, напування, відпочинку та відкладання яєць, а послід видалається стрічками або накопичується у каналах чи ямах.

Вольєрні системи з глибокою підстилкою відображають як утримання на глибокій підстилці. Якщо птиця має регулярний доступ до відкритої площі, місця можуть бути віднесені до утримання на відкритому повітрі (вільний вигул), без повторного включення до вольєрного утримання.

25. Показник кількості місць для утримання курей у кліткових батареях зі стрічковим видаленням посліду відображає кількість місць у клітках, розташованих в один або кілька ярусів, під якими встановлені рухомі стрічки. Послід потрапляє на стрічки та механічно переміщується за межі приміщення, де надалі зберігається переважно у твердому стані. У показнику враховані також системи, у яких послід підсушується на стрічках примусовим повітрям.

26. Показник кількості місць для утримання курей у кліткових батареях із глибоким каналом для посліду відображає кількість місць у кліткових системах, де послід потрапляє до розташованого під клітками глибокого каналу або ями та накопичується протягом тривалого періоду. Послід може змішуватися з водою, утворюючи напіврідку або рідку масу, і зазвичай видаляється один раз на рік або рідше.

У показнику кількості місць для утримання курей у кліткових батареях із глибоким каналом для посліду не враховані системи з регулярним стрічковим чи іншим механічним видаленням посліду.

27. Показник кількості місць для утримання курей у кліткових батареях із видаленням посліду у твердому стані відображає кількість місць у кліткових системах, де послід потрапляє на підлогу або до відокремленого простору під клітками, підсушується природною чи примусовою вентиляцією та регулярно видаляється механічним способом у твердому стані. Приміщення для птиці й зона накопичення посліду можуть бути конструктивно відокремлені, що дає змогу прибирати послід, не турбуючи птицю.

Кліткові батареї зі стрічковим видаленням посліду або його накопиченням у глибокому каналі відображають окремо.

28. Показник кількості місць для інших типів утримання курей відображає кількість місць у системах, які не відповідають утриманню на глибокій підстилці, вольєрному багаторівневому утриманню без підстилки, окремо наведеним типам кліткових батарей або утриманню на відкритому повітрі у системі вільного виходу.

29. Показник кількості місць для утримання курей на відкритому повітрі (вільний вихід) відображає кількість місць у системах, де птиця має регулярний доступ із приміщення через спеціальні виходи до відкритої площі та може вільно пересуватися нею протягом частини дня.

Відкрита площа може бути вкрита рослинністю, мати дерева, кущі, навіси, мобільні пташники або інші природні чи штучні укриття.

Для показника кількості місць для утримання курей на відкритому повітрі (вільний вихід) наявність виходів із приміщення або відкритої площі без фактичного доступу птиці не є підставою для врахування місць. Вольєрні системи, у яких птиця регулярно користується відкритою площею, можуть бути віднесені до вільного виходу без одночасного врахування тих самих місць за іншим типом утримання.

VIII. Показники щодо використання добрив, гною та посліду

1. Показники щодо використання добрив характеризують фактичне внесення протягом звітного року мінеральних добрив, гною, посліду, інших органічних добрив і добрив на основі відходів на сільськогосподарські землі, що використовуються господарством, площу їх унесення, утворення, надходження,

внутрішньогосподарське використання та інше вибуття гною і посліду, способи їх унесення, розподіл за типами місць зберігання та тривалість безпечного зберігання.

Показники відображають фактично здійснені протягом звітного року операції незалежно від того, виконувало відповідні роботи господарство власними силами чи із залученням інших осіб. Одні й ті самі площі та обсяги в межах взаємовиключних показників повторно не враховують.

2. Стверджувальна відповідь щодо використання господарством добрив має бути зазначена, якщо протягом звітного року на сільськогосподарські землі, що використовуються, фактично внесено хоча б один вид мінеральних або органічних добрив, у тому числі гній, послід чи добрива на основі відходів, незалежно від їх походження, кількості внесень і того, ким виконувалися відповідні роботи.

3. Показники площі сільськогосподарських земель, на яку вносили добрива, характеризують фізичну площу земель, що використовуються господарством, на яку протягом звітного року фактично вносили мінеральні добрива та/або гній і послід.

У показниках ураховані площі багаторічних насаджень, сіножатей і пасовищ, ріллі (орних земель), у тому числі фізична площа закритого ґрунту, на які внесено відповідний вид добрив, без повторного врахування цієї площі за наступними оборотами культур.

Площа однієї й тієї самої земельної ділянки за кожним видом добрив урахована один раз незалежно від кількості, обсягів, строку та способу внесення протягом звітного року, а також від того, ким виконувалися відповідні роботи (власними силами чи із залученням інших осіб). Якщо на ділянку внесено різні види добрив, її площа має бути відображена за кожним відповідним показником; площі, на яких унесення добрив лише планувалося або фактично не здійснювалося, не мають бути враховані.

4. У формі окремо відображені площа сільськогосподарських земель, на яку вносили мінеральні добрива, та площа, на яку вносили гній і послід.

До мінеральних добрив належать прості та комплексні азотні, фосфорні й калійні добрива, мікродобрива, що містять бор, цинк, марганець, мідь, молібден або інші поживні мікроелементи, а також мінеральні добрива природного походження, які застосовували для живлення рослин. У показнику не враховані вапно, інші вапнякові та гіпсовмісні матеріали й поліпшувачі ґрунту, застосовані переважно для зміни його кислотності, структури або фізичних властивостей, а не для живлення рослин.

До гною та посліду належать твердий і підстилковий гній, гноївка, напіврідкий і рідкий гній, послід птиці з підстилкою або без неї, а також тверда чи рідка фракція гною після його розділення. У показнику не враховані компост, дигестат (органічна маса, що залишається після виробництва біогазу), осадки

стічних вод, промислові відходи, рослинні рештки та інші органічні добрива, які не є гноєм або послідом.

5. Якщо господарство використовувало добрива, має бути зазначено щонайменше один із показників площі внесення мінеральних добрив, площі внесення гною і посліду або обсягу використаних інших органічних добрив та добрив на основі відходів (крім гною та посліду).

Площа сільськогосподарських земель, на яку вносили мінеральні добрива, та площа, на яку вносили гній і послід, кожна окремо не може перевищувати загальну площу сільськогосподарських земель, що використовуються господарством станом на кінець року, крім випадків, коли протягом звітнього року добрива вносили на земельні ділянки, які на кінець року вже не перебували у володінні або користуванні господарства.

Якщо гній та послід унесено на сільськогосподарські землі господарства, у показниках внутрішньогосподарського використання має бути зазначено відповідний обсяг гною та/або посліду.

6. Показники обсягів виробництва, надходження, використання та вибуття гною і посліду характеризують їх рух у господарстві протягом звітнього року. Окремо виокремлені напіврідкий і рідкий гній, твердий гній та послід.

До напіврідкого та рідкого гною належать суміш калу й сечі тварин із водою, гноївка та рідка фракція, отримана після розділення гною; до твердого гною відносять гній із підстилкою або без неї, який можна складати в купи й переміщувати механічним способом, а також тверду фракцію після його розділення. Послід птиці, з підстилкою або без неї, відображають окремо.

Один і той самий обсяг не врахований повторно в межах одного показника внаслідок його подальшого переміщення або перероблення.

У показниках обсягів руху гною та посліду враховані екскременти тварин разом із сечею, підстилкою, технологічною водою та іншими матеріалами, які є складовими фактично отриманого гною або посліду.

7. Показник внутрішньогосподарського виробництва гною та посліду відображає загальний обсяг гною та посліду, утвореного у звітному році сільськогосподарськими тваринами господарства під час утримання у приміщеннях, на майданчиках та в інших контрольованих системах. Гній і послід, одержані від інших господарств, у внутрішньогосподарському виробництві не враховані.

За наявності внутрішньогосподарського виробництва гною, як правило, у господарстві має бути наявне поголів'я сільськогосподарських тварин, а за наявності виробництва посліду – птиці, крім випадків, коли відповідні тварини або птиця утримувалися протягом звітнього року, але вибули до його закінчення.

8. Показник іншого надходження гною та посліду характеризує обсяг гною та посліду, отриманий у звітному році від інших господарств, підприємств або осіб шляхом придбання, обміну, безоплатного одержання чи в інший спосіб. У

показнику враховані також гній і послід, одержані для безпосереднього внесення на землі господарства, компостування, перероблення або виробництва енергії; обсяги, утворені від власних тварин, не враховані.

9. Показник внутрішньогосподарського використання гною та посліду відображає обсяг гною та посліду, використаного у звітному році в межах господарства, зокрема внесеного на сільськогосподарські землі, переробленого на компост чи біогаз або використаного іншим способом. Якщо той самий обсяг послідовно проходив кілька стадій використання, він відображений один раз без повторного обліку.

10. Показник іншого вибуття гною та посліду відображає обсяг гною та посліду, який у звітному році вибув за межі господарства шляхом продажу, обміну, безоплатного передання або в інший спосіб (крім внутрішньогосподарського використання), у тому числі під час надання послуг із внесення на землі іншого господарства, промислового перероблення, виробництва енергії чи видалення.

11. Показник обсягу використаних органічних добрив та добрив на основі відходів, крім гною та посліду, характеризує сумарний фактичний обсяг у натуральному вираженні зазначених матеріалів, використаних господарством протягом звітного року для живлення рослин або поліпшення родючості сільськогосподарських земель.

У показнику враховані компости, дигестат, осади стічних вод, придатні для використання як добриво, органічні відходи харчової та інших галузей виробництва, а також інші органічні добрива, що не є гноєм або послідом. Не враховані зелені добрива (рослини, вирощені та заорані безпосередньо на полі), рослинні рештки врожаю, залишені на місці їх утворення, а також матеріали, які не використовували як добриво.

12. Показники частки гною та посліду, внесених різними способами, характеризують розподіл загальної кількості гною і посліду, фактично внесеного протягом звітного року на сільськогосподарські землі господарства, за способом його внесення.

За кожним способом обирають один діапазон, що відповідає частці внесеного цим способом обсягу гною та посліду. Якщо відповідний спосіб не застосовували, зазначають 0 відсотків. Якщо застосовано лише один спосіб внесення добрив і посліду, то по цьому способу зазначають 100 відсотків, а по всіх інших – 0 відсотків. Загальна кількість гною та посліду, внесених всіма способами, приймається за 100 відсотків. Якщо застосовували декілька способів внесення, обрані за ними діапазони мають у сукупності допускати розподіл загального обсягу внесеного гною та посліду, прийнятого за 100 відсотків. Комбінації діапазонів, за яких такий розподіл неможливий, не допускаються.

Наприклад, якщо по одному зі способів зазначено діапазон від 75 до 99 відсотків, то має бути зазначено ще по одному способу діапазон до 25 відсотків,

а по інших – 0 відсотків. Якщо по одному зі способів зазначено діапазон від 50 до 74 відсотків, то має бути зазначено, як мінімум, ще по одному способу діапазон від 25 до 49 відсотків, або, як максимум, ще по одному способу діапазон до 25 відсотків, а по всіх інших – 0 відсотків. Якщо по одному зі способів зазначено діапазон від 25 до 49 відсотків, то має бути зазначено, як мінімум, ще по одному способу діапазон від 50 до 74 відсотків, або, як максимум, ще по одному способу діапазон до 25 відсотків, а по всіх інших – 0 відсотків.

Якщо господарство використовувало добрива, але гній та послід на сільськогосподарські землі не вносило, за кожним способом їх внесення має бути зазначено 0 відсотків.

13. Із способів унесення гною та посліду у формі представлені:

поверхнєве внесення із загортанням у ґрунт до чотирьох годин після розкидання гною або посліду;

поверхнєве внесення із загортанням у ґрунт пізніше ніж через чотири, але не пізніше ніж через 24 години;

поверхнєве внесення без загортання у ґрунт або із загортанням пізніше ніж через 24 години;

смугове внесення шланговим розподільником (рідкий або напіврідкий гній подають через гнучкі шланги вузькими смугами безпосередньо на поверхню ґрунту; суцільне розподілення по всій поверхні до цього способу не належить);

смугове внесення під рослинний покрив (гній подають під рослини за допомогою наконечників, які розсувають рослинний покрив);

інжекторне внесення на невелику глибину (гній подають у неглибокі борозни або щілини, як правило, близько п'яти сантиметрів);

інжекторне внесення на значну глибину (у глибші борозни або щілини, як правило, близько 15 сантиметрів, які після внесення закривають).

14. Показники обсягів гною та посліду, що зберігаються, характеризують загальний обсяг напіврідкого і рідкого гною, а також твердого гною та посліду, утворених у господарстві, які протягом звітного року зберігалися в місцях та спорудах, і розподіл цих обсягів за типами таких місць. Один і той самий обсяг гною або посліду повторно не має бути врахований; місця та споруди, які протягом звітного року не використовувалися для зберігання, не враховані.

15. Із загального обсягу гною та посліду (напіврідкого та рідкого, твердого) виокремлені обсяги, що зберігаються у:

гнойових купах або буртах (твердий гній, складений у неогороджені купи чи штабелі або накопичений на відкритих майданчиках без цілеспрямованого компостування, незалежно від наявності над ними даху чи іншого накриття);

компостних купах (гній або послід, складений у спеціально сформовані купи, які аерують та/або перемішують для компостування, розкладання органічної маси; у показнику не враховані звичайні купи чи бурти без такого оброблення);

підпідлогових гнойових каналах або ямах під приміщеннями для утримання тварин (гній або послід, що накопичується з незначною кількістю доданої води або без неї під підлогою приміщення, зокрема під щільною підлогою, до його видалення);

системах із глибокою підстилкою (гній або послід, що накопичується разом із підстилковим матеріалом безпосередньо у приміщенні для утримання тварин протягом виробничого циклу);

сховищах для напіврідкого та рідкого гною без накриття (відкритих резервуарах, ставках або лагунах, у тому числі відкритих анаеробних лагунах та лагунах для аеробного оброблення);

сховищах для напіврідкого та рідкого гною з проникним накриттям (резервуарах, ставках або лагунах, поверхня гною в яких укрита соломою, глиною, природно утвореною кіркою чи іншим проникним матеріалом, що не забезпечує повної герметичності);

сховищах для напіврідкого та рідкого гною з непроникним накриттям (резервуарах, ставках або інших ємностях із непроникною плівкою, мембраною, жорстким чи іншим герметичним накриттям; у цьому типі місця зберігання врахований також гній, що надходить до анаеробної установки для виробництва біогазу);

інших місцях зберігання твердого, напіврідкого або рідкого гною та посліду, які не належать до жодного із зазначених типів.

16. Показники тривалості зберігання характеризують кількість місяців, протягом яких наявні місця і споруди для зберігання можуть умістити гній та послід, що утворюються в господарстві, без ризику витікання або стоку та без проміжного спорожнення. Тривалість визначають окремо для компостних куп, підпідлогових гнойових каналів або ям, систем із глибокою підстилкою, сховищ для напіврідкого та рідкого гною незалежно від виду їх накриття та інших місць зберігання.

17. За наявності обсягу гною або посліду, що зберігався у компостних купках, підпідлогових гнойових каналах або ямах, системах із глибокою підстилкою чи інших місцях зберігання, має бути наведена також тривалість його зберігання у відповідному типі місця. Якщо напіврідкий або рідкий гній зберігався у сховищах без накриття, з проникним та/або непроникним накриттям, має бути наведена одна тривалість його зберігання у сховищах для напіврідкого та рідкого гною незалежно від виду накриття.

ІХ. Показники щодо сховищ для зберігання сільськогосподарської продукції

1. Показники щодо сховищ для зберігання сільськогосподарської продукції характеризують наявність на кінець звітної року у господарстві сховищ для зерна та насіння, холодильного зберігання, коренів, бульб і цибулинних, а також овочів і фруктів та їх місткість.

Показники стосуються типу й технологічних особливостей сховища, а не походження продукції, тому враховують сховища, призначені для зберігання як виробленої господарством, так і придбаної або одержаної продукції.

Сховища, призначені для зберігання кормів або іншої сільськогосподарської продукції, також ураховано, якщо за типом і технологією зберігання вони відповідають одній із наведених категорій.

2. За кожним типом сховища відображені його наявність і загальна місткість усіх відповідних сховищ, наявних у господарстві та придатних до використання. Стверджувальна відповідь має бути наведена за наявності відповідного типу сховища, при цьому його загальна місткість має бути більшою за нуль; у разі відсутності такого сховища дані щодо місткості не мають бути наведені. У показниках не враховані сховища, демонтовані, непридатні для використання або переобладнані для іншого призначення. Тимчасово порожнє сховище враховане, якщо воно зберігає своє призначення та придатне до використання.

3. Місткість відображена за технічною, проєктною або паспортною документацією сховища. Якщо в документації її зазначено в тоннах, у формі має бути наведений еквівалент у кубічних метрах за наявними документально визначеними даними для перерахунку; за відсутності таких даних місткість має бути визначена за внутрішнім корисним об'ємом сховища, фактично придатним для розміщення продукції. Якщо господарство має кілька сховищ одного типу, то має бути зазначена їх загальна місткість. Одна й та сама місткість повторно за різними типами сховищ не може бути врахована.

За наявності сховища його місткість відображена за наявними документальними або розрахунковими даними; за відсутності сховища місткість не може бути наведена.

4. У показнику місткості сховищ для зерна та насіння зернових, олійних і бобових культур ураховані силоси, зерносховища, склади підлогового зберігання та інші споруди, обладнані або пристосовані для зберігання зерна і насіння. Ураховані також сховища з обладнанням для вентилявання, сушіння, очищення або підтримання інших необхідних умов зберігання. У показнику не враховані об'єкти, не обладнані й не пристосовані для належного зберігання такої продукції.

5. У показнику місткості сховищ для холодильного зберігання ураховані холодильні камери, холодильні склади та інші приміщення, у яких необхідну температуру підтримують за допомогою холодильного обладнання. У показнику не враховані приміщення, де умови зберігання забезпечують лише природним або примусовим вентиляванням без штучного охолодження.

6. У показнику місткості сховищ для коренів, бульб і цибулинних ураховані спеціалізовані картоплесховища, коренеплодосховища, цибулесховища та інші споруди, призначені для зберігання відповідної продукції насипом, у

контейнерах чи іншим способом. У показнику не враховані тимчасові місця зберігання продукції безпосередньо на полі або просто неба.

7. У показнику місткості сховищ для овочів і фруктів ураховані овочесховища, плодосховища, погребі та інші приміщення, призначені для зберігання овочевої, плодової та ягідної продукції у ящиках, контейнерах, на стелажах або насипом. За наявності в одному сховищі окремих приміщень або секцій, що належать до різних типів сховищ, місткість кожної з них відображена за відповідним типом.

Х. Показники щодо наявності сільськогосподарської техніки

1. Показники щодо наявності сільськогосподарської техніки характеризують кількість сільськогосподарської техніки, наявної у господарстві на кінець звітнього року, за видами техніки та правом володіння нею, а також кількість обладнання для виробництва відновлюваної енергії, наявного у господарстві на кінець звітнього року, і наявність та використання інноваційних техніки й технологій у господарстві за звітний рік.

2. Показники щодо наявності сільськогосподарської техніки характеризують кількість усієї сільськогосподарської техніки (нової або тієї, що була у використанні), зокрема тракторів, транспортних засобів, машин та сільськогосподарського обладнання, наявної в господарстві на кінець звітнього року, з розподілом за правом володіння нею:

кількість сільськогосподарської техніки у власності господарства;

кількість сільськогосподарської техніки у спільному володінні з одним або кількома іншими господарствами.

3. У показниках кількості сільськогосподарської техніки враховані нова техніка та техніка, що була у використанні, незалежно від способу її придбання й технічного стану: та, що працює, не працює, не списана або перебуває в ремонті.

У показниках кількості сільськогосподарської техніки не врахована техніка, одержана лише в оренду, позичку або за договором оперативного лізингу, зокрема для короткострокового виконання окремих робіт за погодинною чи добовою орендою, а також техніка підрядників, машинних станцій або кооперативів, яка не перебуває у власності чи частковому володінні господарства.

Одна й та сама одиниця техніки не може бути відображена одночасно у складі техніки у власності господарства та у спільному володінні.

4. Показник кількості тракторів усіх відображає кількість тракторів, наявних у господарстві, уключаючи ті, на яких змонтовані бульдозери, скрепери, кущорізи, канавокопачі, зрошувальні машини, корчувальники-збирачі, буряконавантажувачі та інші машини.

У показнику кількості тракторів усіх ураховані також інші самохідні транспортні засоби з двома або більше осями, якщо їх використовують як сільськогосподарські трактори. У показнику не враховані транспортні засоби, які використовують виключно для перевезення людей або виконання лісогосподарських, рибогосподарських, будівельних, дорожніх та інших несільськогосподарських робіт.

5. Із загальної кількості тракторів окремо відображають трактори потужністю менше 40 кВт, від 40 до 60 кВт, від 60 до 100 кВт та 100 кВт і більше. Кожний трактор відносять до однієї групи за потужністю двигуна, зазначеною в технічній документації. Допоміжна інформація для розрахунків: 1 кВт – 1,359621 к. с.; 1 к. с. – 0,735499 кВт.

6. Показник кількості вантажних та вантажно-пасажирських автомобілів відображає відомості про всі види вантажних і вантажно-пасажирських автомобілів, у тому числі автоцистерни, зокрема бензовози, молоковози та інші. У показнику не враховані автомобілі, на яких змонтовано спеціальне обладнання, зокрема ремонтні майстерні, автопаливозаправники, автокрани та інші.

7. Показник кількості причепів та напівпричепів містить інформацію про всі причепа та напівпричепа, включаючи автомобільні.

8. Показник кількості ґрунтообробної техніки відображає сумарну кількість наявних у господарстві плугів, культиваторів, мотоблоків (усіх видів) та іншої ґрунтообробної техніки, не виділеної окремими позиціями форми, зокрема борін (у тому числі дискових), ґрунтофрезів, чизелів, глибокорозпушувачів, лушпильників, котків та інших машин, основним призначенням яких є обробіток ґрунту.

У показнику кількості плугів ураховані плуги загального призначення та спеціальні, у тому числі болотно-чагарникові, плантажні, садові, виноградарські, чагарникові та інші плуги. У показнику кількості культиваторів ураховані культиватори всіх типів для суцільної та міжрядної культивування.

9. Показник кількості машин посівних та для садіння містить відомості про загальну кількість техніки для посіву й садіння сільськогосподарських культур. Із них виокремлюють сівалки всіх типів (крім тукових, основним призначенням яких є внесення мінеральних добрив), розсадопосадильні машини та інші машини для посіву й садіння, не виділені у формі, зокрема картоплесаджалки тощо.

10. Показник кількості розсадопосадильних машин відображає інформацію про машини, призначені для механізованого висаджування розсади овочевих, технічних та інших сільськогосподарських культур.

11. Показник кількості розкидачів, пульверизаторів або розпилювачів гною і добрив містить інформацію про машини й обладнання для внесення в ґрунт твердих і рідких органічних добрив, твердих мінеральних добрив, уключаючи тукові сівалки, інші машини й обладнання для внесення органічних і мінеральних добрив, інжектори для внесення гною та розпилювачі низького тиску.

12. Показник кількості машин та обладнання для внесення засобів захисту рослин відображає інформацію про машини для захисту сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб та бур'янів, обприскувачі й обпилювачі, у тому числі обприскувачі для садів, виноградників або інших багаторічних насаджень, машини для внесення гербіцидів, протруювачі насіння тощо.

13. Показник кількості іригаційного обладнання відображає кількість обладнання, яке використовують для штучного зрошення ґрунту, зокрема кількість дощувальних машин, агрегатів і установок усіх типів і марок; поливних машин та пристроїв для поливу незалежно від типу й марки; водяних насосів і насосних станцій усіх типів (стаціонарних, плавучих, пересувних), у тому числі пересувних насосних станцій (насосів), які працюють від вала відбору потужності трактора; насосно-силових агрегатів колодязів і свердловин, які подають воду для поливу зрошуваних земель.

14. Показник кількості комбайнів містить інформацію про комбайни та машини для збирання врожаю всіх марок і всіх виробників. Із них виокремлені комбайни зернозбиральні, машини й комбайни для збирання овочів і баштанних культур, а також інші комбайни і машини, не виділені у формі, зокрема кукурудзозбиральні, кормозбиральні, у тому числі причіпні, льонозбиральні, картоплезбиральні комбайни й картоплекопачі, бурякозбиральні комбайни й машини, крім машин для обрізання гички. Зернозбиральні комбайни, переобладнані для збирання кукурудзи, відображені у загальній кількості комбайнів у частині кукурудзозбиральних комбайнів.

15. Показник кількості прес-пакувальників та прес-підбирачів містить інформацію про машини, призначені для підбирання валків сіна, соломи і пресування їх у тюки.

16. Показник кількості сінокосарок містить інформацію про всі сінокосарки – причіпні, навісні та напівнавісні, які призначені для косіння трав, кукурудзи, соняшнику та інших рослин на сіно, зелену масу (корм) і силос, косарки-подрібнювачі та косарки-плющилки самохідні та ротаційні.

17. Показник кількості жаток валкових відображає кількість самохідних і навісних жаток, призначених для скошування зернових і зернобобових культур та укладання їх у валки.

18. Показник кількості техніки для післяврожайних робіт містить інформацію про зерноочисні машини й агрегати (у тому числі горохоочисні), що працюють від приводу будь-якого двигуна, мають кілька систем очищення і доводять зерно до кондиції, а також про зерноочисні машини, що перебувають на зерноочисно-сушільних пунктах, лініях і комплексах (молотарки, сортувалки, трієри та інші), калібрувальні машини й механізми.

19. Показник кількості доїльних установок відображає кількість установок, призначених для машинного доїння сільськогосподарських тварин, у тому числі стаціонарних доїльних установок у стійлах, доїльних залах та інших спеціально обладнаних місцях.

20. Показник кількості очищувачів-охолоджувачів молока містить інформацію щодо очищувачів-охолоджувачів молока, уключаючи резервуари й танки-охолоджувачі, холодильні установки та інше обладнання для первинної холодної обробки молока.

21. Показник кількості молочних сепараторів відображає кількість обладнання, призначеного для розділення молока на вершки та знежирене молоко.

22. Показник кількості інкубаторів відображає кількість інкубаторів усіх видів, призначених для штучного виведення молодняку сільськогосподарської птиці.

23. Показник кількості машин і механізмів для приготування кормів відображає кількість машин і механізмів для приготування всіх видів кормів та силосу (дробарок, коренерізок, комбікормових агрегатів, змішувачів, подрібнювачів коренебульбоплодів і грубих кормів та іншого обладнання для підготовки кормів до згодовування тваринам).

24. Показник кількості роздавачів кормів відображає кількість усіх стаціонарних і пересувних роздавачів кормів для сільськогосподарських тварин.

25. Показник кількості транспортерів для прибирання гною відображає кількість стаціонарних або пересувних транспортерів, призначених для видалення гною з приміщень для утримання сільськогосподарських тварин.

26. Показники щодо обладнання для виробництва відновлюваної енергії відображають кількість наявного у господарстві на кінець звітної року обладнання, призначеного для виробництва теплової, електричної або механічної енергії та/або біопалива для власних виробничих потреб чи передачі іншим споживачам.

У показниках не враховане обладнання іншого господарства, розташоване на землях господарства, якщо господарство лише надає земельну ділянку в

користування або виробляє сировину для виробництва відновлюваної енергії, а також пристрої, що використовуються виключно для побутових потреб домогосподарства.

27. Показник кількості обладнання для виробництва відновлюваної енергії з вітру відображає кількість вітрових турбін та іншого обладнання, яке використовує енергію вітру для виробництва електричної або механічної енергії.

28. Показник кількості обладнання для виробництва відновлюваної енергії з біомаси відображає кількість обладнання, яке використовує для виробництва енергії біомасу – біологічно відновлювану речовину органічного походження, що зазнає біологічного розкладу, зокрема відходи сільського господарства (рослинництва і тваринництва).

У показнику враховані установки для виробництва теплової чи електричної енергії з біомаси, а також обладнання для її перероблення в паливо, якщо така переробка потребує спеціально призначеного обладнання. У показнику не враховане звичайне сільськогосподарське обладнання, зокрема прес-підбирачі, а також подрібнювачі, якщо їх використовують лише для заготівлі сировини, а не для її спеціалізованого перероблення на паливо.

29. Із загальної кількості обладнання для виробництва відновлюваної енергії з біомаси окремо відображають обладнання для виробництва біогазу.

У показнику кількості обладнання для виробництва біогазу враховані установки, у яких біогаз отримують із біомаси, зокрема шляхом анаеробного зброджування гною, посліду, рослинної сировини, відходів харчового виробництва, осадів стічних вод або інших органічних матеріалів. У показнику не враховане обладнання, яке безпосередньо спалює тверду біомасу без виробництва біогазу.

30. Показник кількості обладнання для виробництва відновлюваної енергії сонця відображає кількість сонячних установок і панелей, які господарство використовує для виробництва теплової енергії (сонячні колектори та інші установки для підігрівання води, повітря чи іншого теплоносія) та фотоелектричної енергії (сонячні панелі та інше обладнання на основі фотоелектричних елементів).

31. Показник кількості обладнання для виробництва відновлюваної енергії з води відображає кількість гідравлічних генераторів, які господарство використовує для виробництва енергії. У показнику не враховані насоси й насосні станції, призначені лише для подавання води, зокрема для зрошення.

32. Показник кількості обладнання для виробництва відновлюваної енергії з інших джерел відображає кількість обладнання, яке господарство використовує для виробництва енергії з джерел, не віднесених до вітру, біомаси, сонця або води. У показнику, зокрема, враховане обладнання для використання

геотермальної енергії, корисної теплової енергії довкілля, одержаної за допомогою теплових насосів, а також енергії припливів, хвиль або морських течій. Обладнання, що використовує органічні матеріали лісового господарства, сільського господарства, промислові чи побутові органічні відходи, відображене у складі обладнання для виробництва енергії з біомаси.

33. Показники щодо інноваційної техніки та технологій характеризують їх наявність у господарстві та/або використання на кінець звітної року. Позначку проставляють незалежно від того, чи є відповідна техніка або обладнання власними, орендованими або використовуються господарством на іншій підставі.

34. Показники наявності робототехніки для точного землеробства відображають інформацію про наявність та/або використання господарством самокерованої техніки, роботів для збирання ягід, точного обладнання на основі RTK-GPS (точністю 1 см), іншої техніки для точного землеробства, у тому числі окремо виділяються дані щодо робототехніки для засобів захисту рослин та стрічкового розпилення засобів захисту рослин.

До такої техніки належать машини, що автономно виконують технологічні операції в рослинництві або тваринництві під наглядом людини, але без її безпосереднього втручання в процес роботи.

У показниках наявності робототехніки для точного землеробства, зокрема, враховані самокерована наземна та літальна техніка, безпілотні літальні апарати, роботи для збирання ягід та інших культур, тепличні роботи для збирання, обрізування, садіння, виявлення хвороб і сортування продукції, роботи для прополювання, косіння, зрошення, годівлі, доїння або прибирання гною, а також трактори з автоматичним водінням, автоматичним керуванням чи паралельним водінням.

Якщо в господарстві відсутня та не використовувалася власна або орендована робототехніка для точного землеробства, не можуть бути зазначені окремі види робототехніки, що входять до цього показника.

35. Показник наявності технології змінних норм (VRT) відображає використання господарством спеціального обладнання для застосування змінних норм (доз) добрив, засобів захисту рослин, насіння, садивного матеріалу та інших технологічних ресурсів під час внесення добрив, захисту рослин, прополювання, сівби, садіння та інших робіт.

36. Показник наявності техніки для моніторингу посівів відображає використання господарством одного або кількох таких видів техніки: метеостанцій, устаткування для цифрового картографування (картографування якості ґрунту, урожайності, вегетаційного індексу NDVI), обладнання для сканування ґрунту, датчиків контролю урожайності, іншої техніки для моніторингу посівів. За наявності робототехніки для застосування засобів

захисту рослин обов'язково має бути зазначена наявність робототехніки для точного землеробства.

37. Показник наявності обладнання для аналізу ґрунту відображає використання господарством у звітному році обладнання для відбору й аналізу зразків ґрунту, визначення його складу, властивостей або забезпеченості поживними речовинами. Передання зразків до сторонньої лабораторії без використання господарством відповідного обладнання у показнику не враховане. За наявності обладнання для стрічкового розпилення засобів захисту рослин обов'язково має бути зазначена наявність робототехніки для точного землеробства.

38. Показник наявності засобів моніторингу благополуччя та здоров'я тварин відображає використання господарством одного або декількох із засобів моніторингу благополуччя тварин: моніторингу за допомогою камер, звуку, систем оповіщення, датчиків активності, відстеження тварин, моніторингу здоров'я (зокрема моніторинг температури, ваги, кульгавості або маститу), систем реєстрації годування та напування, інших засобів моніторингу.

39. Показник наявності автоматичних систем годування відображає інформацію щодо наявності або використання господарством систем, які без постійного безпосереднього керування людиною здійснюють приготування, дозування, транспортування або роздавання кормів сільськогосподарським тваринам.

За наявності або використання господарством автоматичних систем годування кількість роздавачів кормів та/або машин і механізмів для приготування кормів незалежно від права власності має бути більшою за нуль.

40. Показник наявності автоматичного регулювання клімату в приміщенні для тварин відображає використання господарством систем, які автоматично контролюють і регулюють температуру, вологість, вентиляцію, повітрообмін або інші параметри мікроклімату в приміщеннях для утримання тварин. У показнику не враховані окремі вентилятори, обігрівачі чи інше обладнання без автоматичного контролю та регулювання.

41. Показник наявності доїльної робототехніки відображає інформацію щодо наявності та/або використання господарством роботизованих систем, які автоматично здійснюють доїння тварин, зокрема їх розпізнавання, підготовку вимені, приєднання та зняття доїльних стаканів, контроль процесу доїння й реєстрацію його результатів.

За наявності або використання господарством доїльної робототехніки кількість доїльних установок та/або апаратів незалежно від права власності має бути більшою за нуль.

42. За наявності засобів моніторингу умов утримання та здоров'я тварин, автоматичних систем годування або автоматичного регулювання клімату в приміщеннях для тварин у господарстві, як правило, наявні сільськогосподарські тварини, крім випадків їх вибуття до кінця звітнього року або тимчасової відсутності поголів'я між виробничими циклами.

За наявності доїльної робототехніки у господарстві, як правило, наявні корови або буйволиці, вівцематки та/або козоматки, крім випадків їх вибуття до кінця звітнього року або тимчасової відсутності відповідного поголів'я між виробничими циклами.

XI. Показники щодо робочої сили

1. Показники щодо робочої сили характеризують осіб, які протягом звітнього року виконували сільськогосподарські роботи для сільськогосподарського (аграрного) господарства, та фактично витрачений ними на такі роботи час. У показниках ураховані керівник господарства, наймані працівники та члени сім'ї фізичної особи-підприємця, які брали участь у роботі господарства.

2. У показниках щодо робочої сили як сільськогосподарські роботи враховані роботи, що забезпечують сільськогосподарське виробництво, утримання засобів виробництва або безпосередньо пов'язані з ними, зокрема управління господарством, роботи з вирощування культур і утримання тварин, облік, зберігання та підготовка власної продукції до реалізації, ремонт і перевезення для потреб господарства тощо. У показниках не враховані роботи для особистих побутових потреб власника або керівника господарства, роботи для інших господарств, лісгосподарські, мисливські, рибальські та відокремлювані несільськогосподарські види діяльності.

Кожна особа має бути врахована лише в одній категорії робочої сили. Особа, відомості про яку наведені як про керівника господарства, повторно не може бути врахована у складі найманих працівників або членів сім'ї фізичної особи-підприємця.

3. Показники щодо кількості годин характеризують час, фактично витрачений на сільськогосподарські роботи господарства протягом звітнього року. У показниках не врахований час відсутності на роботі, у тому числі оплачуваний, але не відпрацьований час, зокрема час відпустки, тимчасової непрацездатності або іншої відсутності, а також час, витрачений на особисті побутові потреби чи іншу діяльність, не пов'язану із сільськогосподарськими роботами господарства.

У кожній категорії робочої сили кількість осіб певної статі та кількість фактично витрачених ними годин мають бути одночасно більшими за нуль або одночасно дорівнювати нулю. Сумарна кількість годин за особами певної статі не може перевищувати кількість таких осіб, помножену на 8760 годин.

4. Показники щодо керівника сільськогосподарського (аграрного) господарства характеризують особу, яка фактично відповідає за повсякденне управління виробничою та фінансовою діяльністю господарства. Керівником, як правило, є фізична особа-підприємець. Якщо повсякденне управління фактично здійснює інша особа, відомості наводять щодо цієї особи.

5. Вік керівника зазначено у повних роках станом на кінець звітного року. Стать відображено шляхом вибору одного з передбачених формою варіантів (жінка, чоловік). Кількість годин охоплює час, фактично витрачений керівником на сільськогосподарські роботи господарства протягом звітного року. Рік призначення на посаду відповідає року, у якому особа фактично розпочала виконувати функції керівника господарства. Він не може бути пізнішим за звітний рік.

6. Стверджувальну відповідь щодо наявності сільськогосподарської освіти має бути зазначено, якщо керівник завершив базову сільськогосподарську підготовку або здобув вищу освіту за освітньою програмою чи спеціальністю, пов'язаною із сільським господарством, що може бути підтверджено документом про завершення навчання або документом про вищу освіту; заперечну відповідь надають, якщо керівник набув відповідних знань і навичок лише під час практичної роботи.

7. Рівень практичного досвіду та сільськогосподарської освіти відображено за найвищим рівнем підготовки керівника:

практичний досвід (знання і навички, набуті лише під час практичної роботи в сільському господарстві без завершення базової сільськогосподарської підготовки або здобуття вищої освіти);

базова підготовка (завершене навчання на курсах, у закладі професійної, фахової передвищої або іншої освіти за програмою, пов'язаною із сільським господарством, садівництвом, виноградарством, лісівництвом, рибництвом, ветеринарною медициною, сільськогосподарськими технологіями чи іншою пов'язаною сферою);

вища освіта (здобута вища освіта за освітньою програмою або спеціальністю, пов'язаною із сільським господарством чи однією із зазначених вище сфер).

8. Професійне навчання протягом звітного року охоплює організовані курси, семінари та інші навчальні заходи, проведені фахівцем або організацією, що здійснює навчання, з метою набуття нових чи вдосконалення наявних знань і навичок, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю або діяльністю, безпосередньо пов'язаною з господарством. Короткий інструктаж з охорони праці, який не передбачає такого навчання, не враховують.

9. Показник кількості найманих працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві на постійній основі, характеризує кількість жінок і чоловіків, які перебували з господарством у трудових відносинах, за

звичайних умов виконували сільськогосподарські роботи щотижня та фактично відпрацювали хоча б один день у звітному році, а не залучалися лише до сезонних, тимчасових або разових робіт.

У показнику кількості найманих працівників, зайнятих на постійній основі, ураховані також працівники, які фактично працювали хоча б один день, але частину року були відсутні через військову службу, тимчасову непрацездатність, призупинення дії трудового договору, евакуацію або відпустку, зокрема у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною чи без збереження заробітної плати. Ураховані також працівники, які розпочали або припинили регулярну роботу в господарстві протягом звітного року, якщо їх не залучали лише до сезонних, тимчасових або разових робіт.

У показнику кількості найманих працівників, зайнятих на постійній основі, не враховані керівник господарства, члени сім'ї фізичної особи-підприємця та особи, залучені іншим роботодавцем, підрядником або кооперативом. Працівники, які не відпрацювали жодного дня, не враховані незалежно від збереження з ними трудових відносин.

10. Загальна кількість жінок і чоловіків розподілена за інтервалами відповідно до фактичної кількості відпрацьованих днів (від 1 до 63 днів, від 64 до 126 днів, від 127 до 190 днів, від 191 до 253 днів та 254 дні й більше). Кожен працівник урахований один раз і лише в одному інтервалі; дні відсутності до кількості відпрацьованих днів не включені.

11. Показник кількості годин, фактично витрачених найманими працівниками, зайнятими на постійній основі, характеризує їхній сумарний час роботи в сільськогосподарському виробництві протягом звітного року. Кількість годин зазначають окремо за жінками та чоловіками, урахованими в загальній кількості таких працівників.

Якщо зазначено постійних найманих працівників незалежно від статі, кількість фактично відпрацьованих ними годин має бути більшою за нуль, і навпаки.

12. Показник кількості найманих працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві на непостійній основі, характеризує кількість жінок і чоловіків, яких господарство наймало для виконання сезонних, окремих тимчасових або разових сільськогосподарських робіт і які не виконували такі роботи щотижня на умовах, визначених для постійних працівників.

У показнику кількості найманих працівників, зайнятих на непостійній основі, ураховані особи, які перебували з господарством у трудових відносинах і фактично відпрацювали хоча б один день у звітному році. Кожен працівник урахований один раз незалежно від кількості окремих періодів роботи.

У показнику кількості найманих працівників, зайнятих на непостійній основі, не враховані керівник господарства, члени сім'ї фізичної особи-

підприємця, працівники, ураховані серед зайнятих на постійній основі, та особи, залучені іншим роботодавцем, підрядником або кооперативом.

13. Показник кількості годин, фактично витрачених найманими працівниками, зайнятими на непостійній основі, характеризує їхній сумарний час роботи в сільськогосподарському виробництві протягом звітнього року з урахуванням усіх окремих періодів роботи. Кількість годин зазначають окремо за жінками та чоловіками, урахованими в загальній кількості таких працівників.

Якщо зазначено найманих працівників, зайнятих на непостійній основі, незалежно від статі, кількість фактично відпрацьованих ними годин має бути більшою за нуль, і навпаки.

14. Показник кількості членів сім'ї фізичної особи-підприємця, зайнятих у сільськогосподарському виробництві на постійній основі, характеризує кількість жінок і чоловіків із числа членів сім'ї, які за звичайних умов виконували сільськогосподарські роботи щотижня та фактично відпрацьовали хоча б один день у звітному році.

У показнику кількості членів сім'ї фізичної особи-підприємця, які працювали в господарстві, ураховані також особи, які фактично працювали хоча б один день, але частину року тимчасово були відсутні, а також ті, хто розпочав або припинив регулярну роботу протягом звітнього року. У показнику не враховані особа, наведена як керівник господарства, члени сім'ї, які не відпрацьовали жодного дня, та особи, які допомагали лише сезонно або епізодично.

15. Загальна кількість жінок і чоловіків – членів сім'ї фізичної особи-підприємця розподілена за інтервалами відповідно до фактичної кількості відпрацьованих днів (від 1 до 63 днів, від 64 до 126 днів, від 127 до 190 днів, від 191 до 253 днів та 254 дні й більше). Кожна особа врахована один раз і лише в одному інтервалі; дні відсутності до кількості відпрацьованих днів не включені.

16. Показник кількості годин, фактично витрачених членами сім'ї фізичної особи-підприємця, характеризує їхній сумарний час роботи в сільськогосподарському виробництві протягом звітнього року. Кількість годин зазначають окремо за жінками та чоловіками, урахованими в загальній кількості таких осіб.

Якщо зазначено членів сім'ї певної статі, кількість фактично витрачених ними годин має бути більшою за нуль, і навпаки.

17. Показник наявності в господарстві письмово оформленого документа з питань охорони праці характеризує наявність у господарстві письмово оформленого документа, у якому з урахуванням оцінювання професійних ризиків визначено заходи щодо безпечного виконання робіт. До таких документів можуть належати план заходів з охорони праці, інструкції з охорони праці, внутрішні правила безпечного виконання робіт та інші письмово

оформлені документи з цих питань. Стверджувальну відповідь надають, якщо в господарстві наявний хоча б один такий документ.

ХІІ. Показники щодо інших видів діяльності, що приносять дохід

1. Показники щодо інших видів діяльності, що приносять дохід, характеризують здійснення сільськогосподарським (аграрним) господарством у звітному році видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, їх види та частку доходу від них у загальному доході господарства.

2. У показниках інших видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, урахована діяльність інша, ніж сільськогосподарська діяльність власного господарства, для здійснення якої використовують землю, угіддя, будівлі, техніку, обладнання чи інші ресурси господарства або його продукцію та яка приносить дохід. Ураховані також сільськогосподарські підрядні роботи, що виконуються для інших господарств із використанням засобів виробництва господарства.

У показниках не врахована діяльність, не пов'язана з ресурсами або продукцією господарства, зокрема самостійна підприємницька діяльність фізичної особи-підприємця поза господарством, суто фінансові інвестиції, надання в користування техніки, яку господарство не використовує, а також продаж товарів без реалізації власної продукції господарства. Використання лише праці власника, членів його сім'ї або найманих працівників без використання ресурсів чи продукції господарства не є підставою для віднесення діяльності до безпосередньо пов'язаної з господарством.

3. Стверджувальна відповідь має бути зазначена, якщо господарство у звітному році здійснювало хоча б один такий вид діяльності та одержувало від нього дохід. У такому разі мають бути відображені всі фактично здійснювані види діяльності та один інтервал частки доходу.

4. Показники видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, мають бути відображені за їх фактичним здійсненням у звітному році. Якщо господарство здійснювало кілька видів діяльності, має бути зазначено кожен із них.

У показниках інших видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, ураховані переробка сільськогосподарської продукції; туризм (агротуризм), проживання та інші види дозвілля; ремісництво; виробництво відновлюваної енергії; обробка деревини та аквакультура; сільськогосподарські й несільськогосподарські підрядні роботи з використанням засобів виробництва господарства; лісове господарство; надання медичних, соціальних або освітніх послуг та інша пов'язана з господарством діяльність.

5. Показник переробки сільськогосподарської продукції охоплює перетворення в господарстві первинної сільськогосподарської продукції на перероблений продукт незалежно від походження сировини. У показнику враховані, зокрема, переробка м'яса, виготовлення сиру та пакування, якщо воно істотно підвищує можливості реалізації продукції і не є звичайною практикою її реалізації в цій місцевості. У показнику не враховані продаж продукції без переробки, продаж молока без переробки, продаж надлишків продукції для власного споживання, а також первинна обробка продукції, зокрема миття, нарізання та сортування.

6. Показник туризму (агротуризму), проживання та інших видів дозвілля охоплює туристичні, рекреаційні, спортивні та інші послуги з використанням землі, будівель або інших ресурсів господарства, зокрема приймання відвідувачів, показ господарства та проживання. У показнику не врахована самостійна комерційна діяльність, що не доповнює діяльність господарства та здійснюється переважно в окремих несільськогосподарських будівлях.

7. Показник ремісництва охоплює виготовлення в господарстві ремісничих виробів незалежно від способу їх реалізації, зокрема меблів із деревини та гончарних виробів.

8. Показник виробництва відновлюваної енергії охоплює виробництво для реалізації біогазу, біопалива, електричної чи іншої енергії з використанням обладнання або сировини господарства. У показнику не враховані виробництво енергії виключно для власного споживання, продаж сировини для виробництва енергії іншими особами та одержання плати за надання землі для розміщення чужих енергетичних установок.

9. Показник обробки деревини охоплює обробку в господарстві необробленої деревини для реалізації, зокрема розпилювання деревини, виготовлення дерев'яної тари, паливних колод, пелет, брикетів і рам. У показнику не враховані лісозаготівля, яку відносять до лісового господарства, та виготовлення меблів й інших ремісничих виробів.

10. Показник аквакультури охоплює вирощування риби, ракоподібних та інших водних організмів у штучному середовищі в господарстві, а також у природних водоймах за використання ресурсів або продукції господарства. У показнику не врахована діяльність, що полягає лише в рибальстві.

11. Показник сільськогосподарських підрядних робіт з використанням засобів виробництва господарства охоплює виконання для інших осіб робіт у сільськогосподарському секторі з використанням техніки, обладнання або інших засобів виробництва господарства.

12. Показник несільськогосподарських підрядних робіт з використанням засобів виробництва господарства охоплює виконання для інших осіб робіт поза сільськогосподарським сектором, зокрема розчищення снігу, перевезення, терасування, дренажні та садівничі роботи, догляд за ландшафтом. У показнику не враховані ландшафтне проектування, агрономічні та економічні консультації, організація виставок і ярмарків, а також дослідження для створення чи зміни сортів насіння.

13. Показник лісового господарства охоплює лісівництво, лісозаготівлю та інші лісгосподарські роботи, для яких одночасно використовують працю господарства і техніку або обладнання, що зазвичай застосовують у сільськогосподарській діяльності.

14. Показник надання медичних, соціальних або освітніх послуг охоплює послуги, для надання яких використовують ресурси або первинну продукцію господарства, зокрема освітні господарства, догляд за дітьми, особами похилого віку та особами з інвалідністю, денні й оздоровчі центри, а також послуги із залученням тварин. У показнику не враховані ветеринарні послуги.

15. Показник інших видів діяльності, пов'язаних із господарством, охоплює діяльність, безпосередньо пов'язану з господарством і не віднесену до наведених видів. У показнику, зокрема, ураховані сезонне зберігання човнів та інших об'єктів у будівлях господарства, продаж власної продукції господарства в магазині, розведення тварин, не охоплених іншими показниками, та надання землі для полювання чи рибальства за умови одержання доходу.

16. Показник частки доходу від усіх видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, характеризує частку сукупного обороту від таких видів діяльності в загальному доході господарства за звітний рік, яку визначають як відношення цього обороту до суми обороту від сільськогосподарської діяльності, обороту від усіх таких видів діяльності та прямих виплат господарству.

У показнику сукупного обороту від видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, не враховані оборот від сільськогосподарської діяльності, надходження від діяльності, не пов'язаної з господарством, та прямі виплати (виплати на одиницю площі або на одну голову тварин). За відсутності прямих виплат їх сума для визначення частки вважається нульовою.

У цьому показнику має бути обрано один інтервал, що відповідає розрахованій або обґрунтовано оціненій частці.

Показник частки доходу від усіх видів діяльності, безпосередньо пов'язаних із господарством, відображений за визначеною групою (до 10 %, 11–50 %, більше 50 %) відповідно до фактичного доходу від усіх таких видів діяльності разом.

ХІІІ. Показники щодо підтримки господарства та заходів з розвитку сільських територій

1. Показники щодо підтримки господарства та заходів з розвитку сільських територій характеризують участь господарства у програмах екологічної сертифікації (екологізації), а також державну, міжнародну, донорську та іншу підтримку, надану господарству протягом трьох календарних років, уключаючи звітний рік. Підтримка могла надаватися у грошовій або негрошовій формі у вигляді виплат, грантів, компенсацій, пільгового фінансування, майна, матеріалів, робіт, послуг, навчання чи консультування.

Підтримка врахована, якщо протягом зазначеного періоду прийнято позитивне рішення про її надання або заявку господарства схвалено, незалежно від того, чи здійснено виплату або передано майно до моменту заповнення форми. Подана, але ще не схвалена, відкликана або відхилена заявка не може бути врахована. Власні кошти господарства, надходження від продажу продукції та звичайне комерційне фінансування на ринкових умовах підтримкою не вважаються.

2. Участь у програмах екологічної сертифікації (екологізації) відображає офіційну участь господарства у національній, регіональній або іншій визнаній програмі чи схемі, що передбачає дотримання визначених екологічних вимог. Такі вимоги зазвичай стосуватися сівозміни та урізноманітнення культур, ґрунтового покриття, збереження пасовищ і природних ділянок, охорони ґрунтів і вод, обмеження використання добрив або засобів захисту рослин.

Участь може підтверджуватися позитивним рішенням за заявкою, договором, сертифікатом, записом у реєстрі або іншим відповідним документом. Лише намір узяти участь, заявка, за якою рішення ще не прийнято, або самостійне застосування окремих екологічних практик поза межами такої програми не є підставою для стверджувальної відповіді.

3. Стверджувальну відповідь щодо отримання підтримки протягом останніх трьох років має бути зазначена за наявності хоча б одного схваленого заходу державної, міжнародної, донорської або іншої підтримки. Якщо такої підтримки не було, її види та джерела не мають бути зазначені.

4. У показниках джерел підтримки відображені всі джерела, зазначені в рішенні, договорі, програмі або іншому документі про її надання.

До державної включено підтримку за рахунок державного бюджету або в межах державних програм.

До міжнародної, донорської та іншої підтримки включено допомогу міжнародних організацій, іноземних держав, донорських і благодійних організацій, програм міжнародної технічної допомоги, місцевих програм та інших джерел.

Якщо захід співфінансувався з державного та міжнародного, донорського чи іншого джерела, у показниках відображені обидва джерела.

5. Показники видів підтримки відображають підтримку відповідно до її призначення. Один захід відображений лише за одним видом, крім випадків, коли він передбачає окремі напрями підтримки.

6. Показник прямих виплат охоплює бюджетні субсидії, дотації або інші виплати, розмір яких визначають у розрахунку на один гектар сільськогосподарських угідь або одну голову сільськогосподарських тварин. У показнику не враховані компенсації витрат на придбання майна та відшкодування втрат чи збитків.

7. Показник грантів на розвиток сільськогосподарського виробництва охоплює кошти або майно, що надаються на безповоротній основі, для створення, розширення чи технологічного оновлення виробництва, зокрема закладення садів, ягідників і виноградників, створення теплиць, придбання виробничого обладнання або реалізації інших сільськогосподарських проєктів.

8. Показник грантів на розвиток сільських територій охоплює безповоротне фінансування проєктів, основною метою яких є економічний або соціальний розвиток сільської місцевості, створення робочих місць, розвиток послуг, підприємництва чи місцевої інфраструктури. У показнику враховані лише гранти, одержувачем або безпосереднім учасником яких є господарство.

9. Показник підтримки будівництва або реконструкції об'єктів інфраструктури сільськогосподарського виробництва охоплює фінансування чи компенсацію витрат на будівництво, реконструкцію або відновлення виробничих будівель, споруд, сховищ, інженерних мереж та інших об'єктів, які безпосередньо забезпечують діяльність господарства.

10. Показник підтримки меліорації охоплює фінансування або компенсацію витрат на будівництво, реконструкцію, ремонт і технічне переоснащення зрошувальних та осушувальних систем, меліоративних мереж, насосних станцій та інших об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем.

11. Показник підтримки диверсифікації діяльності господарства охоплює допомогу для започаткування або розвитку додаткових сільськогосподарських чи несільськогосподарських видів діяльності з використанням ресурсів господарства, що розширюють джерела його доходів і зменшують залежність від основного виробництва.

12. Показник підтримки виробництва відновлюваної енергії охоплює фінансування або компенсацію витрат на обладнання, споруди та інші засоби для виробництва в господарстві енергії з відновлюваних джерел, зокрема сонячної та вітрової енергії, біомаси або біогазу.

13. Показник пільгового кредитування охоплює кредити, за якими в межах відповідної програми господарству надано компенсацію частини процентів, знижену процентну ставку, гарантійне забезпечення або інші пільгові умови. У показнику не враховані кредити, отримані на звичайних ринкових умовах.

14. Показник підтримки агрострахування охоплює повне або часткове відшкодування сплаченої страхової премії чи іншу передбачену програмою допомогу, спрямовану на зменшення витрат господарства на страхування сільськогосподарської продукції. У показнику не врахована страхова виплата за звичайним договором страхування без державної, міжнародної, донорської або іншої підтримки.

15. Показник підтримки новостворених сільськогосподарських господарств охоплює стартову фінансову, майнову або іншу допомогу, надану у зв'язку зі створенням господарства та початком його сільськогосподарської діяльності відповідно до критеріїв і строків, установлених програмою підтримки.

16. Показник компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання охоплює повне або часткове відшкодування господарству витрат на їх придбання відповідно до умов програми. Безоплатно надану техніку або обладнання відображено за відповідним видом грантової, донорської чи іншої підтримки, якщо витрати господарства на їх придбання не відшкодовувалися.

17. Показник підтримки умов утримання та здоров'я сільськогосподарських тварин охоплює фінансування заходів із забезпечення благополуччя та належних умов утримання тварин, біобезпеки, профілактики й контролю захворювань, запобігання поширенню антимікробної резистентності, а також відповідних інвестицій у приміщення та обладнання.

18. Показник підтримки органічного виробництва охоплює допомогу для переходу до органічного виробництва, його ведення та збереження, а також оплату або компенсацію витрат на сертифікацію органічного виробництва та/або обігу органічної продукції.

19. Показник підтримки екологічних або кліматичних зобов'язань охоплює виплати чи іншу допомогу за добровільне виконання господарством визначених програмою заходів понад обов'язкові вимоги законодавства. Такі заходи можуть стосуватися пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них, охорони ґрунтів і вод, збереження біорізноманіття, а також скорочення використання добрив і засобів захисту рослин.

20. Показник відновлення сільськогосподарського потенціалу внаслідок збройної агресії російської федерації охоплює фінансову або негрошову допомогу на ремонт, відбудову чи заміну пошкоджених або втрачених виробничих об'єктів, техніки, обладнання, насаджень, поголів'я та інших

виробничих ресурсів, а також на гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення.

21. Показник відшкодування втрат і збитків унаслідок збройної агресії російської федерації охоплює компенсаційні виплати або іншу допомогу за документально підтверджені втрати, пошкодження чи знищення майна, продукції та виробничих ресурсів господарства. На відміну від підтримки відновлення сільськогосподарського потенціалу, таке відшкодування спрямоване насамперед на компенсацію завданої шкоди.

22. Показник відшкодування втрат і збитків після стихійних лих, несприятливих кліматичних явищ або катастроф охоплює компенсації за документально підтверджені втрати врожаю, тварин, майна чи інших виробничих ресурсів унаслідок відповідних подій.

23. Показник підтримки інноваційних проєктів, цифрових інструментів і точного землеробства охоплює фінансування розроблення, придбання або впровадження нових технологій, інформаційних систем, програмного забезпечення, датчиків, засобів супутникової навігації, автоматизованого управління, моніторингу та диференційованого внесення виробничих ресурсів.

24. Показник підтримки участі в навчанні, поширенні знань та отриманні дорадчих послуг охоплює повну або часткову оплату участі в курсах, семінарах, демонстраційних та інформаційних заходах, заходах з обміну досвідом, а також отримання індивідуальних сільськогосподарських дорадчих або консультаційних послуг у межах відповідної програми.

25. Показник інших видів підтримки охоплює державну, міжнародну, донорську або іншу підтримку, яка не відповідає жодному з наведених видів.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища
апарату Держстату

Олег ПРОКОПЕНКО

від _____ № _____